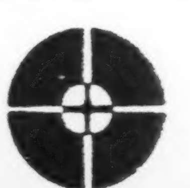

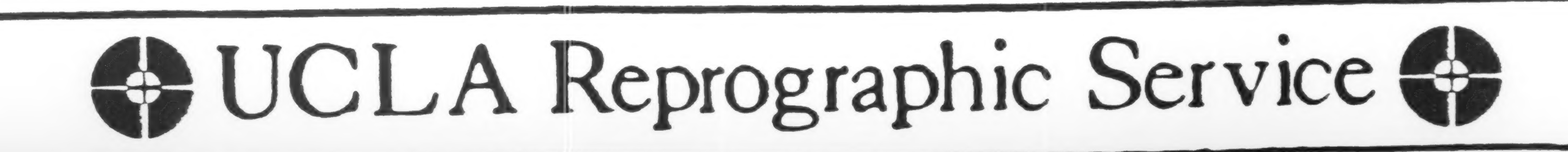
UCLA

START

 UCLA Reprographic Service

UCLA

REEL 141

UCLA

Microfilmed 1990

University of California
Reprographic Service
Los Angeles, CA 90024-151804

←——————————→

6 inches

Reduction Ratio 8:1

 UCLA Reprographic Service

National Preservation Program for Biomedical Literature:

Preservation of Persian and Arabic Medical Manuscripts

Funded in part by the
National Library of Medicine
and the
University of California at Los Angeles

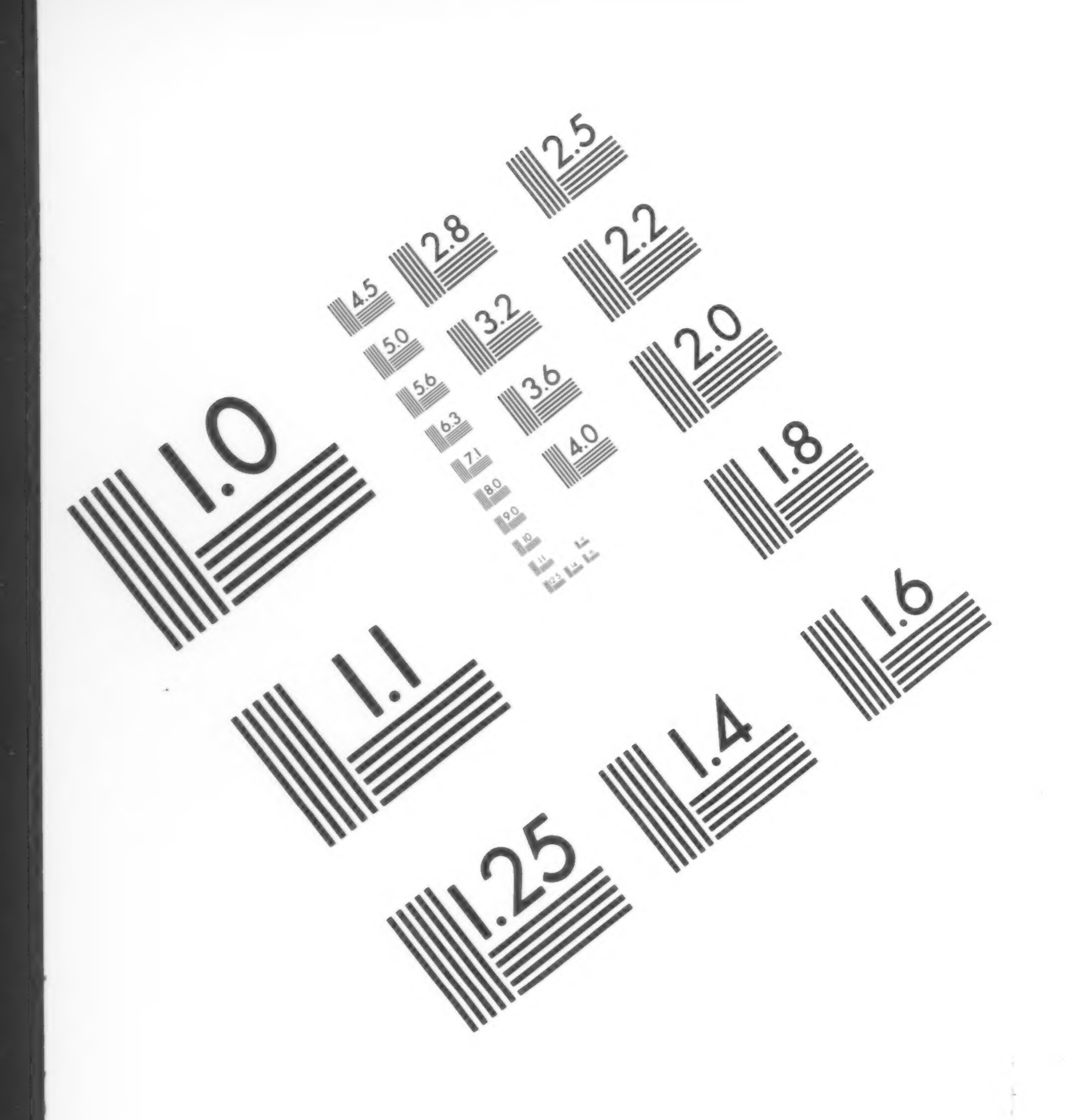
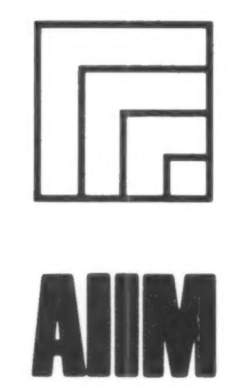
(Contract Number N01-LM-9-3534)

October 1989 - September 1990

The material on this microfilm is of varying quality. Portions of the material may be illegible due to:

Aged paper
Foxed, stained, or insect damaged paper
Water damaged paper
Glossy paper
Illegible script or faded ink

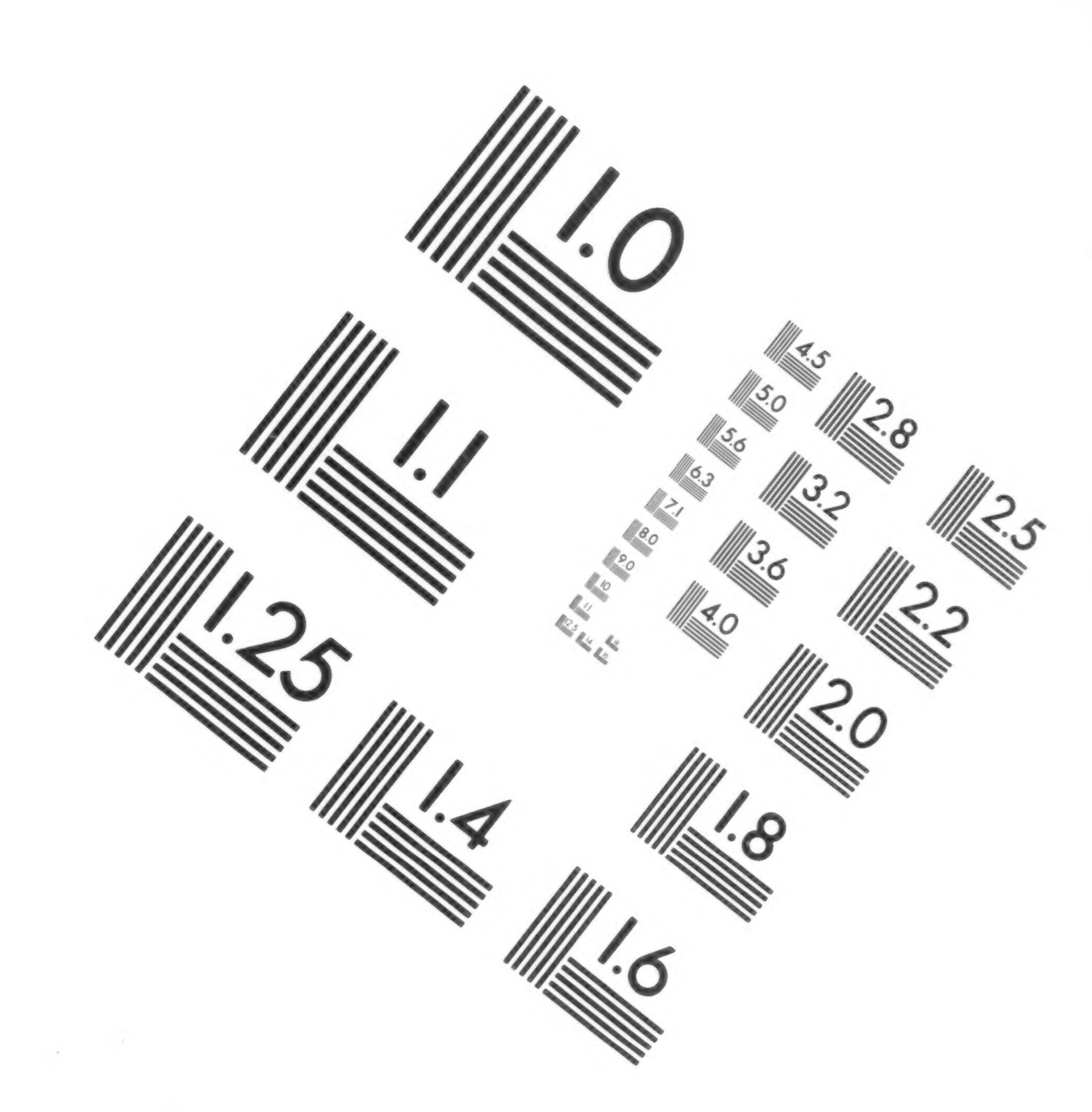
Red and purple within the manuscripts may appear paler.

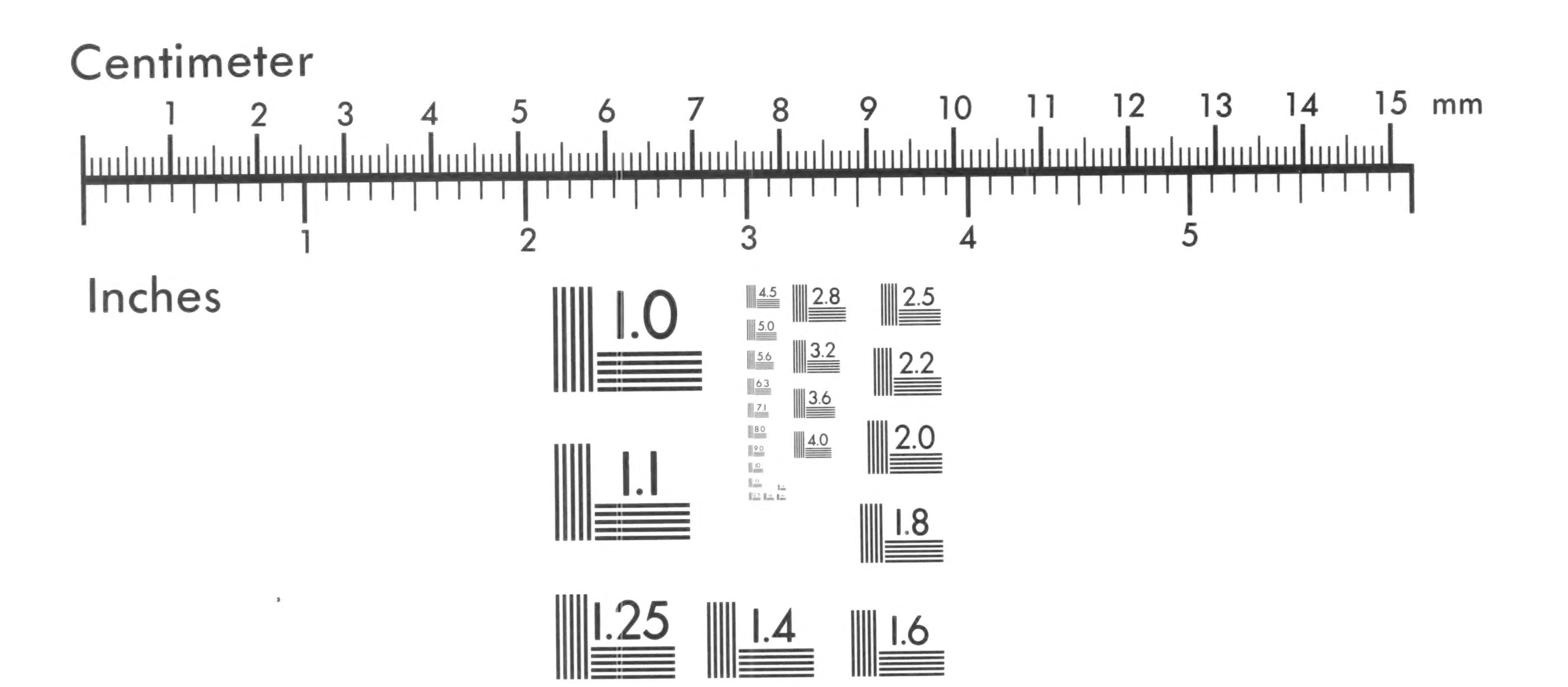
AIIM

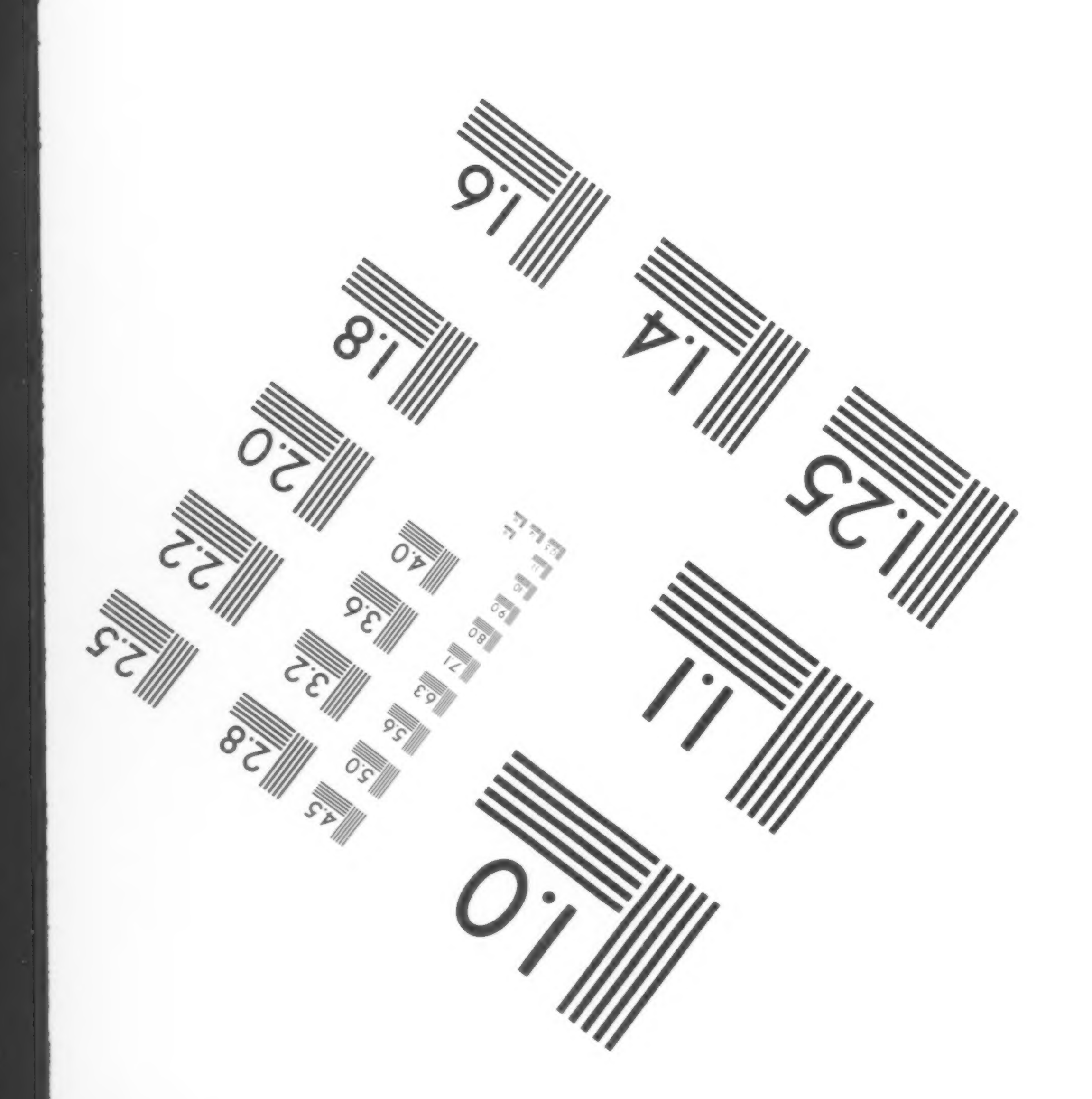
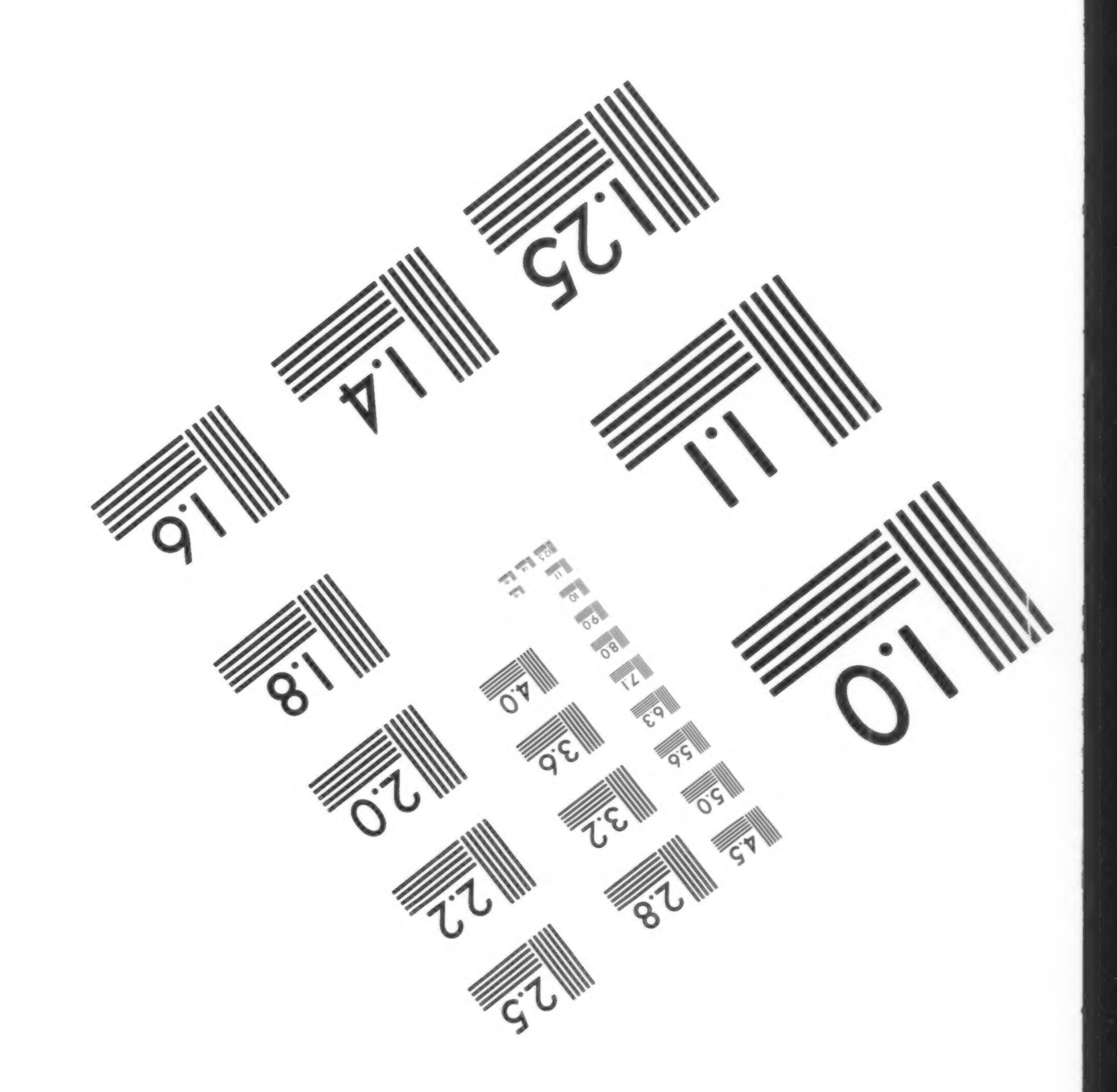
Association for Information and Image Management

1100 Wayne Avenue, Suite 1100
Silver Spring, Maryland 20910
301/587-8202

MS303-1980

MANUFACTURED TO AIIM STANDARDS
BY APPLIED IMAGE, INC.

Los Angeles,
University of California

Louise M. Darling Biomedical Library

History and Special Collections
Division

Persian Medical Manuscript Collection

(Shelved as Ms Collection 60)

For permission to publish, or obtain
copies of microfilm, write to:

History and Special Collections Division
Louise M. Darling Biomedical Library
University of California, Los Angeles
Los Angeles, CA 90024-1798
U.S.A.

*Ms.
coll.
no.60
RARE

Persian medical manuscripts. -- ca. 1100-ca. 1900.
150 v. ; 15 x 8-38 x 24 cm.
Entire collection microfilmed as part of a National Library of Medicine preservation project: the preservation master negative is at NLM; the printing master negative is at the University of California's Southern Regional Library Facility; a positive copy is housed in the UCLA Biomedical Library's History Division.
Formerly a part of: Near Eastern manuscript collection, Dept. of Special Collections, University Library, University of Califonia, Los Angeles, and assigned accession no. 1117. Transferred to the History Division of the UCLA Biomedical Library in

CLU-M ejf 891113 CLUHsl SEE NEXT CRD

*Ms.
coll.
no.60
RARE

Persian medical manuscripts. ... ca. 1100-ca. 1900. (Card 2)
March, 1986.
Finding aids: Annotated and indexed list available in library: Richter-Bernburg, Lutz, Persian medical manuscripts at the University of California, Los Angeles : a descriptive catalogue (Malibu : Undena Publications, 1978)
1. Medicine, Arabic. 2. Manuscripts, Medical. I. University of California, Los Angeles. Louise M. Darling Biomedical Library. History and Special Collections Division. II. Series: Near Eastern manuscript collection ; no. 1117.

CLU-M ejf 891113 CLUHsl

Persian Medical Manuscript Collection

Ms. 143

Author: Not given

Title: Majmaʿ al-Adwiya al-Nṣṣirī

72 fols., 7 x 4.5 in.
(178 x 114 mm.)

Ms. not catalogued in Richter-Bernburg. Description supplied by Dr. Hossein Ziai, Department of Near Eastern Languages and Cultures, UCLA (June 1990).

A 1349.

coll. 1117
ms. 143

THE LIBRARY
OF
THE UNIVERSITY
OF CALIFORNIA
LOS ANGELES

حصبه ابتدای وباء از قول میرزا محمد قمر حکیم باشی رشاپیشد

جهت ... بکشمال نعناع حصه یکمثقال برگ به یکمثقال

نبات یکمثقال بلدرنج کوبیده عدد ... قدری عرق نعناع

دستمال را با گلاب تر کرده روی قلب و معده بنهند از گلاب

بر صورت بزنند و بعد ... گرم سر و پاهاوس کوبیده هرگاه

فی اسهال شدید باید از کهنه و نمک با نو به ...

و عروق ... با قدری ... کرده

BLANK PAGE

CLU-M

(مجمع الادویه الناصری) (فرهنگ کامل)

بسم الله الرحمن الرحیم

باب اوّل در حرف الف است

اب مائی است بی رنگ وشفاف وبی بو وبی طعم مرکب از اکسیژن وئیدروژن حلال عمومی وبحالت منجمد وبخار وجود [معمول است]

آب آهک در حصات کلیه ومثانه واسهال مزمن وسوء هضم وسرطان معده معمول قدر شربت با مالات ۲ تا ۱۲ مثقال و در خارج ۲ مثقال که مخلوط بزیتی کرده در قروحات وسوختگیها [عالیست]

طرز ساختن آب آهک

آهک زنده را آب زده وکشته بعد آب را بواسطهٔ عمل اغتراف جدا کرده وروی آهک صد برابر وزنش آب ریخته تا چند ساعت باقی گذارده بعد آب را بواسطهٔ عمل اغتراف جدا نموده در بطری میریزند

آب آهک اوّل   دا داشکنه ۲ نخود آب آهک ۲۴ مثقال اوّل را داشکنه را در ۲ مثقال آب مقطر حل نمایند بعد با آب آهک ممزوج کرده در شستن قروحات سمیه بکار برند

آب اکسیژنه ضد عفونت

آب بیاض البیض سفیدهٔ تخم مرغ ۴ آب ۲۰۰ مثقال عرق بهارنارنج ۲ مثقال اوّل سفیده را با مقدار قلیلی آب بهم زده بعد باقی آب را بدان افزوده وصاف کرده با عرق بهارنارنج معطر نمایند که تریاق داشکنه است

BLANK PAGE

آب جو در سموم معظم نافع است آب سدّ لیتز سولفات دو منیزی
۶ مثقال بی کربنات دوسو و اسید تارتریک از هر یک ۲ نخود
آب ۱۰۰ مثقال سولفات دو منیزی و بی کربنات دوسود را
در آب محلول کرده و صاف نموده در بطری ریخته بعد از آن اسید
تارتریک را ریخته در بطری را فوراً مسدود نمایند مانند مسهل بکار برند
آب سفید سو استات دو پلمب مایع ۴ مثقال آب ۱۸۰ مثقال
الکل یک محلّل و رادع است آب قطران رجوع بقطران شود
آب گازدار یا آب سلتز مصنوعی برای ساختن آن ۵ مثقال
بی کربنات دوسود و ۲ مثقال جوهر لیمو در یک بطری آب ریختنی
ند و هم میتوان مقداری آب و ۵ بجای جوهر لیمو اسید کربنیک
را در اسبابی که برای این عمل ساخته شده ریخته بآن گاز کربنیک دهند
آب گازدار لیتینه کربنات دو لیتین ۱۰ گندم آب گازدار ۱۰۰ مثقال
خالص یا ممزوج با شراب بقدر ۲ تا چهار استکان در حصاة کلیه و مثانه تجویز
آب مسهل شارلتیه امیتک ۶ گندم آب ۱۰۰ مثقال به دو نوبت
در قولنج سربی بدهند آب مقطر از تقطیر آب باران و آب
رودخانه حاصل شده برای ساختن بعضی شربتهای دوائی بکار است
آنزه آدرها بعضی ملین و برخی مصرف اند

انار تمر درخت و پوست تازه از او درخت ۲۴ مثقال آب ۲۴۰
مثقال بجوشانند تا ۱۲۰ مثقال باقی بماند هر سه ساعت یک
قاشق در اطفال بدهند که دافع کرم است آس
درختی است که در ممالک حاره میروید و بفارسی مورد خوانند
میوه و برگ آن مقوی و محرک و دافع حب القرع و دارای
مقداری زیاد تنن است آس تیغی
ضد اسهال و قدر شربت مطبوخش ۲۰ نخود است که در
تا سه ساعت بدهند مقدار عصاره اش ۵ تا ۱۰ نخود است
اقطی کاسه محرک و معرق و قشرش مسهل شدید و تخم اش معرق است
قدر شربت عصاره آن ۵ نخود تا ۲ مثقال و جوشانده اش ۵ در ۱۰۰۰ است
آمله قابض است انژلیک (حشیشة الملائکه) محرک و دافع
معده و قدر شربت صمغ آن ۱۰ نخود تا دو مثقال و جوشانده اش
۲ در ۱۰۰۰ است آوکیشه عبارت از سعتر است
آهک رجوع به آب آهک شود آهن دوای مخصوص
کلرز و مقدار براده آن ۶ گندم تا ۵ نخود است
آهن احیا شده از ئیدروژن بهتر از آهن خالص و قدر شربتش
۲ تا ۱۴ گندم است

ایاتریمی مقوّی و مسهل و مدّ رو معرّق است قدر شربت مطبوخش ۴ ۲ تا ۳ مثقال و مسحوقش ۶ گندم تا ده نخود است
ایودلیدلث رجوع به بلسان انودلدلث شود ایوکدئین
مقوی و مخرج بلغم و کلریت و اتش معمولست قدر شربت از خمر گندم تا نیم گندم و تزریق زیر جلدی ش ۱۰ تا ۲۰ میلی گرم است
ایوم فین مقوی و مخرج بلغم و خمر گندم آن در تزریق زیر جلدی مستعمل است
آپیل مادهٔ عامل عم جعفری است مدّر طمث و قاطع تب و قدر شربتش ۳ تا ۴ گندم است ایرازتو محرّك و مقوی عصب و کاسر الریاح و مدّر و بی حرکت است قدر شربتش ۱ تا ۶ قطره و اغلب ممزوج بالکل است ایراستیلت محرّك شدید و ضدّ تشنج و بیهوش کنندهٔ قدر شربتش ۱۰ تا ۶ قطره است
ایتریمیدریك استنشاقش در صرع و اختناق رحم معمول و تهییج کننده است
اتریین مادهٔ عامل لادن است ضدّ تشنج و در وجع عصبانی و ورم تیمم نافع و حد قرار امتنع می کند قدر شربتش نیم میلی گرم تا دو میلی گرم و قطورش ۱ در ۱۰۰ است ایترسولفوریك مانند اتراستیلت است ایترسولفوریك الکلی عبارتست از مایع هفمن استعمالش مانند اتر ولی مقدارش دو چند است

ایتریدیدریك در ضیق النفس استنشاق ۱۰ تا ۵۰ قطره اش سودمند است اتکریکافیئن بمقدار ۵ گندم در صداع و اوجاع عصبانی نافع است اثماد صدیری غنائب و ابخره ما از هر یك مقدار مساوی ۱۰ مثقال نهار در ۲۰۰ مثقال بطبخ نمایند برای سرفه بسیار نافع است
اددن ددن قدر شربتش مانند دیژیتالین ولی قوی تر از است
ادیبس و فالیس نباتی است که در روسیة بجای دیژیتال استعمال میشود اذاراقی عبارت از کچوله است
اذن الحمار کبیر مطبوخش ۲۰ در ۱۰۰۰ و شربتش ۱۲ تا ۲۰ مثقال در نفث الدم و اسهال مستعملست اذن الفار عبارت از مرزنجوش است ارشید که عوام الناس ازا پسته زمینی نامند دارای دهن دسمی است که مانند روغن زیتون و روغن بادام است ارایتطون مطبوخ ۲۰ در ۱۰۰۰ و ریشه اش در نیریا زلیس (داء الصدف) نافع است
اربوتین مادهٔ عامل عنب الدب است دوا بالکل و محلول قدر شربتش ۱۰ تا ۱۵ نخود مدّر و در ورم مثانهٔ مزمن مستعملست

بزیرازیس ... از امراض جلد ...

ارسنیات دو استرکنین مانند سولفات دواسترکنین است

ارسنیات دو پطاس دوا ناخوشی جلدی و مجاری تنفس معمول قدر شربتش ۲ تا ٤ میلی گرم است

ارسنیات دو سود مانند ارسنیات دو پطاس است

ارسنیات دو فر در کلرز معمول قدر شربتش خمس گندم تا ٤ گندم است

ارسنیات دو کینین در بعضی اقسام جنون که با ضعف عصبانی یا خلط همراه بوده معمول قدر شربتش ۵ تا ۱۰ میلی گرم است

ارسنیات دمونیاك بمقدار ۲ تا ٤ میلی گرم در ناخوشی جلدی و مجاری تنفس مستعمل است

ارسنیات دنتیمون نقل یك میلی گرم آن در امراض قلبی معمول است

ارسنیك رجوع با اسید ارسینو شود ارکین عصا مائی سکلّ او گفته است قدر شربت آن دو گندم در ۱ انمو آب یا یکمثقال نبات حب کرده روزی ٤ تا ۱۰ دانه در سد نزف الدم بد هند اب د ند کشی هم برای نزف الدم نافع است

ارکوتونین شبه قلیائی سکلّ او گفته است قدر شربتش ۱ تا ۵ میلی گرم است

ارکو دو سکل سیاه تازهٔ آن بمقدار ٤ گندم تا ۱۰ انمو در سلس البول احتلام و نزف الدم و انقباض رحم معمول است

آئنه

ارگو دو مائیس مانند ارکو دو سکل است ارنا ربا بروبا مثر و جوشاندهٔ اش ۵ و ۳ در ۱۰۰۰ است ارنیکا تخدیر و بمقدار زیاد مقی قدر شربتش مسحوقش ۵ تا ۱۰ گندم و جوشاندهٔ اش ۱ مثقال در ۲۰۰ مثقال آب و صبغ اش ۵ تا ۱۰ انموذ است صبغ ارنیکا کل ارنیکا ۱۰۰ الکل ۵ درجه ۸۰۰ ۵ تحلل ورم جراحات صله از کوفتگی ها و جراحات است ارترتیك کی نابین صبغ اش ۱ در ۱۰ بمقدار ٤ تا ۱۲ گندم در امراض سام دوسری استسقا قلب استعمال کرده اند ارتیمزیا دراسهال و نزف الدم نافع است جوشاندهٔ اش ۱ در ۱۰۰ و مسحوقش ۱ تا ۲ گندم است ارتیل در اب غیر محلول و در الکل قلیل الانحلال و در اتر محلول است ۱ مرهم ۱۰ در ۱۰۰ و از این دوا در امراض جلدی و جراحات و سوختگی ها نافع است ارادیرکتا در حمیات نائبه معمول است صبغ اش بمقدار ۱۰ انموذ تا ۱ مثقال و نیم مقوی و بمقدار ۲ انموذ در دفع نوبه هم و بیشتر قبل از حمله مستعمل است ارژنت این جادوا در عرالنسا و هم و شانه و دفع بیخوابی و برای زیاد شدن اشتها استعمال میکنند ازتات دو استرکنین مانند سولفات دواسترکنین است

اذ زنات دو پطاس که از اشوره نامند بمقدار کم مدر و بمقدار
زیاد سمی است قدر شربتش ۰ا گندم تا ۱۰ نخود است

اذ زنات دو پیلو کاربین معرق و مدر بزاق و مقوی دیه قدر شربتش خمس تا نیم گندم است

اذ زنات دوزان مقوی و ضد تشنج و محرق خفیف و ضد ورم است

قدر شربتش خمس گندم تا ۲ گندم و ابن ذلت و قطوریش ۰ا گندم تا ۵ نخود در ۲۰

ازرنات دو سود مدر شدید و قدر شربتش ۰ا نخود تا ۲ مثقال

اذ زنات دکوئی متین مانند اکونی تین است   ازرنات مرکوری

ضد کوفتی و ضد جرب ولی در داخل معمول نیست   ازرنات مرکوریک

محرق شدید جرب و قرحات کوفتی است   ازهار صدری

گل خبازی و گل ختمی و حشیشة السعال و برگ گل خشخاش بری

و گل نبات سفید و خطمی و بنفشه را بمقدار مساوی طبخ نمایند برای سرفه نافع

ازیزل مبرد و قدر شربتش ۴ تا ۱۰ گندم   اسارون

نباتی است مسهل و مقی قدر شربت برگ و ریشه اش ۰ا گندم تا ۵ نخود

اسانس ترابانتین رجوع به ترابانتین شود   اسپارژین

مادهٔ عامل مارچوبه و خطمی است مدر و قدر شربتش ۱ تا ۳ گندم است

اسپارتئین در امراض قلبی نافع قدر شربتش نیم گندم

ضد

اسپتول ضد عفونی است   اسپیژلی

نباتی است که مطبوخ آن دافع کرم است   استات دو پطاس

مدر و قدر شربتش ۰۲ نخود تا ۴ مثقال   استات دو پلمب

بمقدار خمس گندم تا ۱ نخود در اسهال و عرق مسلولین معمول قابض و مجفف

استات دو زنک مقی و ضد تشنج و قابض است قدر شربتش

۰ا گندم تا ۵ نخود و محلولش ۲ نخود در ۲۰ مثقال آب

برای قطور و تزریق و شستشو مستعمل است

استات دو سود مانند استات دو پطاس است

استات دو کوئیور که بفارسی زنگار نامند قدر شربتش ۵ میلی

گرم تا خمس گندم است و خشک ریشه او است

استات دو مرفین مسکن و منوم و مخدر قدر شربتش خمس تا ۱ گندم

استات دو منیزی مسهل و قدر شربتش ۳ مثقال ولی غیر معمول است

استات دو مونیاک قدر شربتش ۳ تا شش مثقال در امراض

عصبانی و بعضی مسمومیات خصوصاً مسمومیت الکلی و ورام

شعب خلث وانفرم و عسر النفس و ضیق النفس

عصبانی نافع است

آستام گوم ضد کوفی قدر شربتی خمس گندم تا ۱ گندم و در ... معمولست

آسیتال از احتراق غیر کامل الکل اسلیک حاصل میشود منوّم و قدر

شربتی ۲ نخود تا ۲ مثقال آسیتانی لید عبارت از انتی ... سرب

استرفان توس هلیوپیدوس صبغ انرا بمقدار دو قطره

در امراض قلبی معمولست استرکنین سم بزرگیست که از جوز

القی اخراج میکنند قدر شربتی ۵ تا ۱۰ میلی گرم و در فلج معمولست

آسیتن بحس کننده و دافع کرم قدر شربتی ۱ تا ۲۰ قطره

است که ۳ تا ۴ دفعه در روز برای دفع کرم میدهند

اسطخودوس مورد استعمالی ندارد فقط جزء عطریات است

اسفرزه لعاب ان ملیّن است اسفناج ضد ...

اسفنج در دکوا ... و اتساع بعضی مجاری طبیعی یا مرضی بکار است

قدر شربت بوداده ان ۵ تا ۱۰ نخود است آسید ارسنیو

قدر شربتی ۱ تا ۵ میلی گرم در حمیات عسر العلاج معمولست

حب ارسنیکی ما از [illegible]

اسید ارسنیو مسحوق ۲ نخود و نیم فلفل سیاه مسحوق ۱ مثقال صمغ

عربی مسحوق ۵ نخود آب مقطر بمقدار کافی صد حب عوده روزی ...

یکی از انها در امراض مزمن جلدی بدهند نقل آسید ارسنیو

اسید ارسنیو ۲ گندم شکر خالص ۲۰ نخود صمغ عربی ۴ نخود و نیم و

شربت عسل بمقدار کافی صد نقل نمایند محلول آرسنیت

ارسینات دوسود ۱ گندم آب مقطر ۶ مثقال قدر شربتی ۱ گندم

تا ۱ نخود در امراض جلدی مستعمل است محلول فولر

اسید ارسنیو ۱ مثقال کربنات دو پطاس ۱ مثقال آب مقطر

۱۰۰ مثقال الکل ... درجه ۳ مثقال ۵ تا ۲۰ قطره در امراض جلدی

و ورم شعب نافع است آسید ازتیک محرق و شربت

ان ۱۰ تا ۳۰ قطره است آسید استیک در غش مستعمل است

آسید اسمیک در وجع عصبا نافع قدر شربتی ۵ میلی گرم تا

خمس گندم آسید اکزالیک ملطف و مبرد شربتی ۲ گندم تا ۵ نخود

آسید آنزیک ضد عفونی است اسید بریک

مسکن و محلل و ضد عفونی است قدر شربتی ۵ گندم تا ۱۰ نخود

و محلول ۴ در ۱۰۰ اش برای شستشو و ... معمولست

اسید بنزوئیک محرک و قدر شربت محلول ۸ در ۱۰۰

ان ۶ تا ۱۷ نخود است آسید [illegible]

قدر شربتش ۱ تا ۷ بخورد درد و ورم شعب مزمن و نفس معمول است

اسید پیروکالیک مرهم آن در امراض جلدی عسر العلاج نافع

است اسید پیروکالیک امتحال به ده مثقال مخلوط نمایند

اسید نیتریک قدر شربت آن ۱۰ تا ۳۰ بخورد در امراض وبی

و اسکربوت و یرقان معمول است اسید تیمیک رجوع به تیمل شود

اسید سالیسیلیک در آب قلیل الانحلال در الکل و اتر محلول

ضد تب و انقلاب و ضد عفونی است قدر شربتش ۷ تا ۱۰ بخورد

در روماتیسم و نقرس معمول است اسید سوکسینیک

ضد تشنج و معرق و قدر شربتش ۱ تا ۵ بخود است اسید سولفو

ضد عفونی است اسید سولفوریک جوهر گوگرد ما

یع دهنی بی رنگ و بی بوی است که خالص آن محرق بسیار شدید

و اگر آب یا الکل زیاد بر آن افزایند قابض و ملطف شود لیموناد آن

در اسکربوت و نزف الدم و قولنج سربی مستعمل است رجوع به لیموناد گوگرد شود

اسید سولفوریک ابداد اسید سولفوریک خالص

۵ بخورد آب مقطر ۲ مثقال در سوء هضم نافع است

اسید سولفوریک الکلیزه اسید سولفوریک خالص ۵ بخود

الکل

الکل بخورد آب ۵ ۲ مثقال قابض و در سد نزف الدم نافع است

اسید سیانیدریک قدر شربتش ۲ تا ۱۰ قطره است

که باید در ۳ مثقال آب ریخت در سیاه سرفه و ورم شعب

و سل و طپش قلب و وجع معده نافع است اسید سیتریک جوهر لیمو

ملطف و قدر شربتش ۱۰ تا ۳۰ بخود است اسید فسفریک

۵ تا ۴۰ بخوردان در پوسیدگی عظام و در حصاة نافع است

اسید فلوریدریک ضد عفونی است اسید فنیک

در آب قلیل الانحلال و بتمام مقادیر در الکل و اتر محلول است

مرهم آن اسید فنیک اکلی سرین ۱۰ در کچلی و سوختگی و در ا

مراض جلدی نافعست اسید فنیک الکلیزه اسید فنیک

و الکل ۹ درجه مقدار مساوی در گزیدگی حیوانات سمی

و جراحات تشنجی و پوسیدگی دندان بکار است

اسید فنیک مایع محلول ۲ تا ۴ در ۱۰۰۰ است ضد عفونی

و محلول ۱۰ در ۱۰۰۰ محرق است اسید کربونیک

اسید کربنیک را چون در آب حل نمایند آب کاندار هست

که در سوء هضم و استفراغ معمول است در شیر بچه کنند و در حمی

دوزنتاری و روماتیسم و در مدهای خنازیری نافع

آسید کربولیک عبارت از اسید فنیک است آسید میکیر (?)

محرق و محلول مائی بمقدار مساوی در خارج معمولست

اسید کربنیزه و فانیک بمقدار زیاد در ریوند موجود و مهمتر (?)

در بیماریهای زیبی (?) نافعست اسید کربنیزه و فانیک ۵ تا ۱۰ نخود پیشه (?) ۱۲ مثقال

آسید کلریدریک محرک و مقوی و ضد عفونی و محرق است

قدر شربتش ۵ تا ۱۰ نخود در خارج ۱۰ تا ۲۰ نخود آن برای غرغره معمولست

آسید کالیک قدر شربتش ۱ گندم تا ۱۰ نخود در نزف الدم

و قسطاریا و کلرز و بول البومینی و اسکربوت و حصبه نافع است

آسید لاکتیک در سوء هضم و قرحات سرطانی و قبل

حنجره و اسهال سبز اطفال سودمند و محلل اغشیه دیفتری است

قدر شربتش ۲۰ تا ۶۰ قطره است آسید موریاتیک

عبارت از اسید کلریدریک است آسید والریانیک

ضد تشنج و قدر شربتش ۲ تا ۶ قطره است آسید بکریک (?)

در سل و ضیق النفس معمول قدر شربتش ۱۷ تا ۳۷ نخود است

آسید بوریک ۵ تا ۱۰ نخود از محلول او در ۱۵ اندرکواد (?)

ترخضاب (?) مستعملست اشق ضد تشنج و مدر طمث

قدر شربتش ۵ گندم تا ۵ نخود است اشنان

بیخ و ریشه اش معمول جوشانده برگ آن ۴ در ۱۲ مثقال

آب

آب و مطبوخ ریشه اش ۱۰ در ۱۲ شربت و عصاره

از ریشه آن ترتیب میدهند که در امراض جلدی و فلج (?)

لنبد (?) مستعملست افرمیا پیکولی فرا ۶ مثقالش

را در ۲۰۰ مثقال آب ریخته بجوشانند تا به ۱۲۴

مثقال برسد ۱۲ مثقال او را در دو دم شعبه مزمن و

ضیق النفس بکار برند وهم ممکن است ۵ تا ۱۰ قطره

عصاره اش را استعمال نمود افتیمون مفتح و مدر

افرین (?) — قاطع تب و قدر شربتش ۵ تا ۷ نخود است

افسنتین — محرک و دافع تب و مدر صفراست

اجزاء مستعمله آن برگ و غنچه است قدر شربت

عرقش ۵ تا ۲۰ مثقال و عصاره مائیش ۱ تا ۱۰

نخود و دهن صابیش ۱ گندم تا ۵ نخود و مسحوق قش

۱ نخود تا یک مثقال و شربتش ۱۰ تا ۲۰ مثقال و

صبغ والکلیش ۲ تا ۴ مثقال است

افسنتین ماده تلخ در بی اشتهائی نافع قدر

شربتش ۲ گندم است افیون مسکن و منوم

قدر شربت و عصاره اش ۱ گندم تا ۲ گندم مسحوق آنا

۴ گندم است

اقحوان — رجوع به بابونه گاوی شود

اقونی تون — محذر و در رو ماتیسم مزمن و نقرس و حصات و اوجاع عصبانی و فلج نافعست قدر شربت الکلاتوره برگش ۵ نخود تا ۱ مثقال والکلاتوره ریشه اش خمس گندم تا نیم گندم و محوق برگش ۱ تا ۴ گندم و محوق ریشه اش خمس تا ۲ گندم است

اکالیپتل — محرک و مدر و دم شعب مزمن نافع قدر شربتش ۳ تا ۱۵ نخود است

اکالیپتوس — قاطع تب و دق و سل و نزله نافعست قدر شربت الکلاتوران ۲۰ نخود تا ۳ مثقال و عصاره الکلی اش ۱ گندم تا ۱۰ نخود و جوشانده اش ۲۰۰ ۱۰۰۰ و محوقش ۳ نخود تا ۳ مثقال اسانس اکالیپتوس محرک و مدر و دم شعب مزمن بمقدار ۳ تا ۱۵ نخود نافع

الثی نومر بیر هلیان توشید — در استسقاء و ورم مثانه مزمن و آفات عصبانی معمول قدر شربت صبغ اتری ان ۲۰ تا ۳۰ نخود است

اکنزال شرین — قدر شربتش ۱۰ گندم تا ۵ نخود و در دو هر وجعی

سود

سود مند است چنانچه ۵ نخود ان در عرق النساء بیمار سخت کمال فائده را داده است

اگزالات دوپطاس — قابض و اندکی محرق قدر شربتش ۱ گندم تا ۱ گندم است

اگزالات دو سریم — ۱ تا ۲ گندم ان در سوء هضم نافع است

اگزالات دوفر — مقوی قدر شربتش ۲ تا ۴ گندم است

اکسید دوزنک — که از ان پنبه روی نامند ضد تشنج و قابض و مجفف قدر شربتش ۲ گندم تا ۱۰ نخود مرهمی از ان ۱

اکسید دوفر — رجوع به قلقطار شود

اکسید دو کلسیم — عبارت از آهک است

اکسید دو کویور — محلل و دافع حب القرع قدر شربتش ۱ تا ۲ نخود

اکسید دو منیزی — رجوع به منیزی مکلس شود

اکسید قرمز دو ... — در قرحات کو ... و لکه قرنیه مستعمل مرهمش

اکسیژن — استنشاق ان در ضیق النفس و هزال و قروحات و اسکربوت و خنازیر و وباء و دیابیطس و سوء هضم و کم خونی و ادسالش و دغا نفرایا نافع است

اکلیل الجبل — شاخه نو رسته ان نافع معده و

ومحرك ومقوی وطمث است قدر شربت عرقش ۱۰
قطره وجوشانده اش ۱۰ تا ۲۰ در ۱۰۰۰ ودلك
صبغش در وخارج معمول است
اکلیل الملك ملطف وقابض خفیف وبرای سرفه
نافع است از داخل ۲ تا ۴ مثقال جوشانده اش برای
اماله و در خارج جوشانده ۱۰ در ۱۰۰۰ اش برای غسل وقطور معمول
اکنیتین مخدر و سمی است شدید بر نقرسهای عرق‌النسا
گرمی ۱ تا ۱ میلگرم از دوا واوجاع عصبانی صورت معمول وضرر را
منع میکند اکاروسین
ماده عامل غاردفون است حب ۵ میلی گرمی از دو ربع عرق ملونی
اکرتوان قابض خفیف وجوشانده برگ از ۱ تا
۳ مثقال در ۱۰۰ مثقال آب وعصاره اش ۱۰ تا ۲۰
نخود ومحلولش ۲۰ تا ۴۰ نخود است
اکل مارمیتی درختی است از جنس صداب
که میوه اش دارای تن تن و دهنی است تخم میوه عصاره
از بمقدار ۱۰ تا ۲۰ نخود در اسهال وذوسنطاریا نافع است

اکیر

اکیر — مدر است — الاترین —
از قثاء الحمار استخراج شده در آب غیر محلول و در الکل قلیل
الانحلال مسهل شدید قدر شربتش ۱ تا ۵ میلی گرم است
الئات دوزنك مرهم از (الئات دوزنك
اجزء یا دامن اجزء) در اکزماهای مزمن مستعمل است
البومین عبارت از سفیده تخم است ودافع
اسهال وتریاق سموم معدنی (رجوع به آب بیاض البیض شود)
آلتهید محلول ۱ در ۱۰۰ الکل از ضد عفونی است
آلیوتنیا کنتریکتا مقوی قابض ودافع کرم
ونوبه است صمغش در ذوسنطاریا واسهال وهزال
بمقدار ۲۰ تا ۴۰ نخود مستعمل است — التهیل
در جراحات مستعمل — آلیوتنیا اسکلادریا
۴ تا ۵ مثقال پوستش از مقوی ودافع نوبه است
الکل کافوری ضد عفونی ومحلل رجوع بکافور کرده
الکل مقطر ضد تحمر وانقلاب ومحرك ومقوی
وضد عفونی بمقدار زیاد سمی است

آلوئین   در صبر زرد موجود و اکنون از مسهلات است

الومین   قابض و ضد و شربتش ۴ تا ۱۲ گندم

سولفات دلومین نیز قابض است

اماله   عبارت از ادویه مائیه که از مستقیم در معاء غلاظ داخل میکنند ولی مقدار مواد عامله نصف از مقداریست که در شربت با حب استعمال میکنند

اماله دافع کرم   درمنه ترکی ۵ مثقال آب جوش ۵۰ مثقال

اماله دافع حب القرع   صبر زرد تنباکو انفوزه مکی ۳ گندم روغن کافوری ۲ مثقال اب ۱۰۰ مثقال

اماله قابض   تنن ۵ نخود اب ۲۰ مثقال برای دفع قطره در اسهال و دوسنطاریا معمول است

اماله غذائی   شراب ۱ پیاله ابگوشت ۱ پیاله زرده تخم (۱)

اماله مخدر   عصاره مائی ابلادن ۲ گندم اب ۲۰ مثقال

اماله مسهل   سناء ۳ مثقال اب جوش ۱۰۰ مثقال نمک فرنگی ۳ مثقال

۱

اماله ملین   عسل ۲۰ مثقال اب ۸۰ مثقال

امانیتاموسکاریا   محلول ۱ در ۱۰۰ این عصاره در برای دفع عرق شبانه در وقت خواب مستعملست

امتیك   رجوع به ترترات دوپطاس انتیموان شود

امونیاك   محرك و ضد تشنج و معرق قوی و مدر خارج محمر و محرقست قد و شربتش ۵ نخود تا ۱ مثقال

اناغالس   گیاهی است که ضماد از ملین است

انالژزین   رجوع به انتی پیرین شود

انبرباریس   عبارت از زرشك است

انتادبین   مرهم ۱ در صد ان در امراض جلدی مخصوصا در هرپس نافع است

انتراسن   مرهم از ۱ جزء پیه ۱۰ اجزء در خارش بدن سودمند است

انتراکوکائی   در خنازیر و افات جلدی مستعملست قد و شربت مسحوق ان ۳ تا ۵ گندم مرهم ۱ اجزء در ۲۰ جزء پیه

انتی‌پیرین قاطع تب و قی و شربتش ۵ تا ۱۰ نخود
وجه امتیازش در اینست که با پرکلرور دو فر قرمز
می‌شود (انتی‌پیرین و برمور دو پتاس از هر یک ۱۰
تا ۱۵ نخود در صرع معمولست (انتی‌پیرین و برمور دو
پتاس از هر یک ۵ تا ۱۰ نخود در امراض قلبی مستعملست)

انتی‌فبرین (استانیلید) نازل درجه حرارت
و مقوی عصب و در ابله نافع است قی و شربتش ۱۰
گندم تا ۱۵ نخود است

انتیمونیات دو پتاس مقی و مسهل و مفرد است
۱ گندم تا ۲۰ نخود است

انتیمون معرق قدر شربتش ۵ تا ۳۰ نخود مخرج بلغم

انجبار قابض و مقوی و شربت و عصاره‌اش ۵
تا ۲۰ نخود و مطبوخش ۲۰ در ۱۰۰۰ است

انجره قابض خفیف و قاطع الدم و در سیلان ابیض
نافع است جوشانده ۱۰ در ۱۰۰۰ اش برای تزریق
معمول مقدار شربتش ۱۰ مثقال و صبغش ۲۰ مثقالست

انجیر ملین و مرطب و برای سینه نافع مطبوخش ۵۰
در ۱۰۰۰ است
انذا

انداسیو مسهل و مقوی و شربتش دهن آن ۴ مثقالست

انداینزمیس در پیشاب دافع کرم و اندکی
مخدر و پوستش مسهل و تب لیست سحوقش ۵ تا ۷ نخود و
عصارهٔ مائی‌اش ۵ تا ۱۰ نخود است

انزروت قدما آنرا ملتئم نمایندهٔ جراحات
پنداشته‌اند ولی این امر خالی از صحت است

انفوزه ضد تشنج و مدر طمث و دافع کرم است
قی و شربت سحوقش ۱۰ گندم تا ۱۰ نخود و امالهٔ اش
۱۰ تا ۲۰ نخود که با زردهٔ تخم لعوق نمایند

انقعا مقوی و قابض و قاطع تب و قدر شربت
عصاره‌اش ۱۰ گندم تا ۱۰ نخود

انگور مبرد و مرطب است

انگور فرنگی مبرد و مدر است

انگوستود تلخ و قاطع تب قی و شربتش ۵ تا ۲۰ نخود

انمونیخ در حبس طمث بمقدار ۱ تا ۵ سیر کرم نافع است

انیسون سبز جوشانده‌اش (۲ مثقال در ۲۰ مثقال
آب) محرک و کاسر الریاح است

انیسون مصری — رجوع به نانخواه شود

انیسون جبلی — رجوع به بادیان خطائی شود

انی لین — قدر شربتش ۱ تا ۳ گندم در داء الفیل و اکلا
مبنی نافعست (اورثان) منوم قدر شربتش ۱ گندم تا ۵ نخو

اونی مین — ۱ تا ۳ گندم ان مرخی و مقی و صفراست

ایایانا — برگ و غنچه ان معمول معرق و محرکست

اپیکا — مقی و مقوی و مخرج بلغم است قدر شربت
عصارة الکلی اش ۲ تا ۴ گندم و عصارهٔ مائیش
۵ تا ۱۵ گندم و جوشاندهٔ اش ۲ در ۱۰۰ و مسحوقش
۱ تا ۷ نخود و صبغ الکلی اش ۱ تا ۲ مثقالست

ایربوا — مدر و مصلح و تلخ مطبوع در روماتیسم
و سیفیلس نافع جوشانده اش ۴ نخود در ۱۰۰ مثقال

ایریدن — از ریشه زنبق استخراج شده محلل و مدر
و قدر شربتش ۱ تا ۵ گندم است

ایریشا — رجوع بسوسن شود

ایسپاتالا — در اسهال نافعست

ایکیتل — مرهم ۱ در ۱۰ در بیرون بادزهر و سایر امراض جلدیه معمولست

اب

(باب دوم در حرف ب)

بابونه رومی — اجزاء مستعمله اش شاخه های نورسته است
جوشانده اش (۱ در ۲۰۰ مثقال آب) مقوی معده و
کاسر الریاح و مقوی باعصب و ضد تشنج است

بابونه کاوی — محرک خفیف و مقوی معده و کا
سر الریاح است قدر شربت عرق ان ۴ تا ۸ مثقال
و دهن اصلیش ۲ تا ۴ قطره است

باتیاقی — مانند ایپکاست

بادام تلخ — قاطع تب و کشندهٔ حب القرع مقدار د
هن خالص اش خمس گندم تا ۱ گندم است ؞

بادام شیرین — ملین و مقدار دهن ان ۳ تا ۴
مثقالست اب اهلک ۳ مثقال دوغن مذکور
۲ مثقال عصارهٔ افیون ۴ گندم مالیدنش
در شقاق پستان مستعملست

بادآورد — که انرا شوکة البیضاء نیز گویند
مسحوقش بمقدار ۱۰ تا ۲۰ نخود معرق و قاطع تب

بادرنجبویه — محرک و مفرح قلب و معرق و ضد
تشنج و جوشانده اش ۱ در ۱۰۰۰

بادیان خطائی   محرک و نافع معده و قدر شربت
مسحوق آن ۵ تا ۲۰ نخود و جوشانده آن ۱ در ۲۰۰
بادیا   ۵ تا ۱۰ قطره عصاره مائی برکشیده و کوفت مستعمل
بارتنک   بر سه قسم است صغیر کبیر متوسط قابض خفیف است
باریجه   محرک و ضد تشنج و قدر شربتش ۱۰ گندم تا ۱ نخود
باقلای سنت اینیاس   ماده عامله‌اش استریکنین
است بمقدار نیم گندم تا ۵ گندم در فلج نافعست
باقلای کالابار   ماده عامله آن ازرین است مسهل قوی
در دواء الرقص و آفات رعشی و کزاز آن ۱ تا ۴ گندم مستعمل است
برات دو بیسموت   مانند سونیترات دو بیسموت
برات دو پطاس   غیر معمول است
برات دو سود   محلل و قابض و در تفرق اتصال نافع
است قدر شربتش ۱۰ گندم تا نخود و در خارج محلول
۲ تا ۴ در ۱۰۰ آن مستعمل است
برات دو کینوئیدین   در ۳۰ جزء آب سرد محلول
قاطع تب و ۵ نخود آن معادل ۳ نخود گنه گنه است
برات دو لیتین   ۵ تا ۱۰ گندم آن در حصاة نافع

برات دو مونیاک   تقریبا غیر معمول است
براده آهن   رجوع به آهن شود   بریزین
ماده عامله ... و قاطع تب است   برم
محلل و مصرف و ضد عفونی قدر شربتش ۱ تا ۲ گندم
بروماال   مایعیست دهنی که بیحس کننده و قدر شربتش ۲ گندم
برمور دو پطاسیم   قدر شربتش را می توان
متدرجا از ۱ و ۲ نخود به ۲ مثقال رسانید
محلل و مسکن عمومی در آفات عصبانی و صرع و اختناق
رحم و بیخوابی نافعست   برمور دو اتیل
در آب قلیل الانحلال و در الکل و اتر محلول و بیحس کننده
برمور دو دو   مانند کلرور دو دو است
برمور دو دنیک   بمقدار سم الفار معمول است
برمور دو زنک   در اتر و الکل محلول قدر شربتش
۲ تا ۱۰ گندم در صرع نافعست   برمور دو سدیم
مانند برمور دو پطاسیم است   برمور دو کامفر
در آب غیر محلول و در الکل و اتر محلول قدر شربتش ۱ گندم
الی ۱ نخود ضد تشنج و مسکن و منوم است

برمور دو فر   قدر شربتش ۵ تا ۱۰ نخود تا بعض قوی
و در اختناق رحم و سیلان هبلی و تورمهای خنازیری و امراض لمفی

برمور دو کلسیم   چندان معمول نیست

برمور دو لیتیم   ۱ تا ۳ نخود از منوم است

برمور دو زنیم   مانند برهیدرات دو مونیاك است

برمور دو نیکل   بمقدار نیم گندم تا ۱ گندم در صرع مفید

برمو فرم   مایعی است بی رنگ که منظر و طعمش
مانند کلروفرم است بدرا حل کرده و قرمز رنگ
شده و بی کلروفرم بنفسجی میشود در آب قلیل الا
نحلال و در الکل محلول است گویا دارای همان
اعمال فیزیولوژیکی کلروفرم باشد ولی تجربت
تا بحال دیگر دران نکرده اند

برهیدرات دو کوکائین   مانند کلرهیدرات
دو کوکائین است

برهیدرات دو کینین   در ۵۰ برابر وزن خود
آب محلول است حبهای دو گندمی و تنقیه زیر
جلدی اش از نیم گندم تا ۵ نخود در حمیات
عسرالعلاج معمول است

برهیدرات دو مونیاك   قدر شربتش ۲ تا ۱۰ گندم
و در سیاه سرفه نافع است   برهیدرات دو مورفین
از کلرهیدرات دو مورفین محلول تر است و تنقیه زیر جلدی
ا در ۵۰ و قدر شربتش ازیك گرم تا نیم گندم و منوم است
برج (ملین و ضد اسهال مطبوخش ۸۰ در ۱۰۰۰
و مسحوقش برای ضماد و پاشیدن بروی صورت
یا مواضع مؤوف بکار است   برهجاسف

اجزاء مستعمله ان برك و غنچه و ریشه اند قدر
شربت مسحوقش ۱۰ تا ۲۰ نخود و عصاره اش ۵
تا ۱۰ نخود و جوشانده اش ۲ مثقال در ۲۰۰
آب و شربت ساده با مرکب اش ۴ تا ۱۲ مثقال
در ۲ تا ۲۴ مثقال آب مقطر است مقوی و
محرك و مدر طمث و در اختناق رحم معمول است

برهسپین   شبه قلیائی کوچولی است
در فلج نافع و قدر شربتش نیم گندم تا ۳ گندم است

بریونین   ماده عامل هزار چشان است
مسهل و قدر شربتش خمس گندم تا ۲ گندم است

مبرد البنج — مخدر و قدر شربت مسحوق آن ۲ تا ۱۰ گندم
وجوشانده اش ۵ نخود در ۲ مثقال آب و عصاره الکحل
اش ۱ تا ۴ گندم و صبغ آن ۵ تا ۱۰ قطره و شربت آن ۲ تا ۴
مثقال است کشیدن سیگار برگ آن در ضیق النفس
و سرفه های عصبانی معمول و ماده عامله هیوسیامین است

بنج ثلث — ملطف و در یبوست بکار است قدر شربت
تخم آن دو قاشق و جوشانده اش ۱۰ در ۱۰۰۰ است
و اشتهای آن مسهل است

بسباسه — برگ جوز بوا است محرک و مقطر و در سوء هضم نافع

بسد — عبارت از بیخ مرجان است

بسفایج — مسهل و مفتح و ضد نزله و لحم معمول است ⁘

بقم — مقوی و قابض است

بلادن — عبارت از لفاح است اجزاء مستعمله آن برگ
و ریشه و ماده عامله آتروپین مخدر و ضد تشنج در ضیق
النفس و سیاه سرفه و اوجاع عصبانی نافع است
قدر شربت مسحوق خشک گندم تا ۴ گندم و عصاره ما
ئیت خشک گندم تا ۲ گندم و عصاره الکلی اش خشک گندم
تا ۱ گندم و صبغ الکلی اش ۲ تا ۱۰ قطره شربتش ۱ تا ۲
۴ مثقال و جوشانده برگ خشک نیز مستعمل است

18

و مرهمش ۱ نخود عصاره در ۴ مثقال پیه است

بلسان — محرک و مقوی و در امراض کبدی و روماتیسم
نافع قدر شربتش ۱ گندم تا ۱ نخود است

بلدین — شبه ملبانی است

بلسان ابودلدک — صابون ۲۰ مثقال کافور ۴۸
مثقال امونیاک مایع ۲۰ مثقال دهن فرار اکلیل الجبل
۱۲ مثقال و سعتر دهن ۴ مثقال الکل ۹۰ درجه ۵۰۰
مثقال دلک و طلای آن در تهییج مفصل و اوجاع روماتیسم نافع است

بلسان پرو — برای نزله نافع است

بلسان ترانکیل — برگ تازه بلادن و برگ البنج و
تاجریزی و توتون و خشخاش و تاتوره مکن ۴ مثقال
برگ خشک اکلیل الجبل و سداب و بهمن احمر و غنچه خشک
افسنتین و فودنه و مرزنجوش و نعناع فلفلی و زوفا
بابونه و سعتر و گل اسطوخودوس و گل اقطراذهم
۱۰ مثقال روغن زیتون ۱۰۰۰ مثقال مسکن و برای
دلک و طلا معمول است

بلسان تلو — قدر شربت مسحوق و قرص و جوش

اخود و نیم تا ۱۰ نخود و صبحی ۲۰ نخود تا ۱ مثقال و شربتش ۱۰ تا ۲۰ م

محرک مدر است   بلسان فنجوهانتی   تربانتین ۱۰۰

مثقال سقز لاجی و تاکاماك و کهرباء و میعه سائله و بارجیه

و مر مکی و تخم تنجر الفاد از هریک ۲۰ مثقال صبر و ریشه خولنجان

و ریشه زنجبیل و ریشه جدوار هندی و دارچین و میخک و

جوز بوا و برگ مشک طرامشیع از هریک ۱۰ مثقال الکل ۸۰ درجه

۶۰۰ مثقال مدت چهار روز در الکل خیسانیده بعد صاف

کرده تا ۵۰۰ مثقال بلسان فنجوهانتی بدست آید محرک

و در کشتی دادو جاع و درد مفاصل مزمن نافع است

بلسان کانادا   قدر شربتش ۲ گندم تا ۱ نخود و در سیلان مزمن مثانه نافع

بلسان کوبرنف   مانند کپاهو است

بلسان کوماندی   دبه حشیشة الملائکه ۲ مثقال غنچه هو تا

ریحون ۴ مثقال الکل ۸۰ درجه ۱۲ ۱۲ مثقال مدت هشت روز

خیسانیده بعد صاف کرده ۲ مثقال مر مکی و ۲ مثقال کندر افزوده

با زهشت روز خیسانیده ۱۲ مثقال بلسان تلو و ۱۲ مثقال

حسن لبه و ۲ مثقال صبر زرد و بدان افزوده مجددا ۱۰ روز

خیسانیده صاف نموده در جراحت بندی تر و تازه بکار است

بلسان مکی   عبارتست از تربانتین درخت بلسان مکی است

بلوط

بلوط   دارای نشاسته و تن تن است بلوط را

شسته بو داده مسحوق بواسطه جوشاندن یا حل

کردن با آب جوش قهوه مطبوعی داده که نافع معده است

و غیر محرک و در اسهال مزمن اطفال بی نهایت سودمند

بلوط الارض   محرک و تلخ و مقوی است قدر

شربت عصاره آن ۱۰ تا ۲۰ نخود و مسحوق ۱۰ تا ۴۰

نخود و جوشانده اش ۱۰ در ۱۰۰۰ است

بندوک   مقوی ضد تب و بجای گنه گنه معمول

قدر شربتش ۱۰ تا ۱۵ گندم است

بزرات دو سود   مانند بزرات هموبنالک است

بزرات دو کلسیم   ۱ تا ۱۰ نخودان در نقرس

و حصات بولی سودمند است

بزرات دو لیتین   ۱ تا ۱۰ نخودان در حصات

بولی نافع است   بزرات دمونیاك

۱ تا ۱۰ نخودان در سیاه سرفه و در نفث الدم معمول است

بلنریت   کشنده حبوب تا طفیلی در روده بنی است و سست

وشونی ان مستعمل است

بنفشه جوشانده و شربت از آن ترتیب میدهند که
برای سرفه نافع است ولی معمول نیست

بنفشه سفید مصلح و ضد خناق است و بمقدار دو دام
مسهل و مقوی است جوشانده‌اش ۱۰ در ۱۰۰۰ شربتش ۶ تا ۲۴ گرم

بنگ سفید نباتی است ملطف و نافع سینه که جوشانده‌اش ۱۰ در ۱۰۰۰ است

بنوات محرک و قابض قدر شربت مسحوقش ۱ تا ۲
مثقال و مطبوخش ۳۰ در ۱۰۰۰ است

بوره رجوع به بورات دوسود شود

بوشو جوشانده از ۲ مثقال در ۲۰۰ آب و مقدار
صبحش ۵ تا ۲۰ نخود است معرق و مدر قوی ضد سیفلیس [?]

بوکزین شبه قلیائی است که در پوست مشام [?]
موجود است قابض خفیف قدر شربتش ۱ گندم تا ۵ نخود

بوی مادران اسم فارسی برنجاسف است

به از تخمش لعابی و از میوه‌اش شربتی ترتیب میدهند
که قابض خفیف است بهمنی [?] غالبا محرک و مقوی
و جوشانده‌اش ۲ در ۱۰۰ آبست

بیاض

بیاض البیض تریاق سموم معدنی برای اسهال نافع است

بی تر ترات دوپطاس قدر شربت محلول آن ۱۲
نخود تا ۱ مثقال است مسهل و مبرد است

بید پوستش و ادارش سالیسیلین است قابض و
قاطع تب و قدر شربت مسحوقش ۵ تا ۱۰ نخود است

بید انجیر عبارت از کرچک است

بید مشک عرقی از آن ترتیب میدهند که برای ساختن بعضی شربتها بکار است

بید گیاه رجوع بمرق [?] شود

بی کربنات دوپطاس محلل حصات و ضد حموضت
و نقرس و قدر شربتش ۵ نخود تا ۱ مثقال است

بی کربنات دوسود ضد حموضت و مدر و محلل
حصات برای هضم غذا قدر شربتش ۱۰ گندم تا ۲ مثقال است

بی کرمات دوپطاس ضد کوفت و محرق قدر شربتش
نیم گندم تا ۱ گندم است

بی کلرور دومیتلن بیحس کننده و شبیه به کلروفرم است

بی کلرور دو مرکور رجوع بدلا[illegible] شود

بی یدور دومرکور ضدّ کوفی و قدر شربتی ۵ تا ۲۵ میلی گرام است

باب سیم در حرف پ

پاپاورین منوم و قدر شربتی ۲ تا ۱۰ گندم ولی بمقدار زیاد سمی و سبب تشنج میشود

پادفیلن بکلی غیر معمول و بی فائده است

پارالدهید متضاد است کاین و منوم و مقدارش ۱۰ تا ۱۵ نخود است

پاراکاکی هُو ترکیبی است که برای درد دندان معمول و عبارت است از برات و کلراسن ۲ مثقال و کلر برات ۸ مثقال ریشه عاقرقرحا ۲ مثقال مدت پانزده روز در یک پیمانه الکل ۳۳ درجه خیسانیده و بعد فشرده صاف نمایند

پارتنیم هیسترفروس در فروحات معمول و پارتنین که از این نبات استخراج شده مانند کنه کنه قاطع تب در اوجاع عصبانی مستعمل قدر شربتی ۲ گندم تا ۵ نخود

پارا

پاریرابراوا ریشهٔ آن مدرّ و جوشاندهٔ اش ۲۰ در ۱۰۰ است

پالمیر نباتی است که از اجای فرمن نین نامند محرک و جوشانده اش ۱۰ در ۱۰۰۰ است

پاناما رجوع به کیلاژا یا بوندا نمایند

پانکراتین حب یا سفوف آن در سوء هضم معمول قدر شربتی ۱۰ گندم تا ۱۰ نخود است

پپسین مادهٔ عامل عصیر معده در بدل اشتهائی و سوء هضم و نقاهت معمول قدر شربتی ۱۰ گندم تا ۵ نخود است

پترل رجوع به وازلین نمایند

پدالمومیرکس مدرّ و ملین و ضد تشنج است

پدفیلن در آب غیر محلول و در الکل محلول است مسهل و در یبوست دائمی معمول قدر شربتی نیم گندم تا ۱ گندم است

حبّ آن

پدفیلن نیم گندم زنجبیل ۱ گندم عسل بمقدار کافی که حب نمایند جمع و عصرها یک حب در یبوست بدهند

پراکسید دومنگن ضدّ کلرز و معدّل طمث قدر شربتی ۲ تا ۱۰ گندم است

پرنی‌لامیتین   امونیاک مرکب است که بالطبع در بعضی
نباتات موجود است مقدار و محلول و شربتی ۱ گندم تا ۱۰ نخود
در امراض روماتیسمی و نقرس مستعمل است

پرتقال   ضد تشنج و صبر داست الکلائیدی است ۱ تا ۴
مثقال و دهن فرادش ۲ تا ۵ قطره و پوستش ۱۰ نخود تا ۲
مثقال است

:.

پرتواکسید دو ژان   در فن خالدم رحمی و صرع معمول قدر
شربتی نیم گندم تا ۲ گندم است

پرتوسولفور دو فرسید رات   جسمی است که دارا شکنه
دانجیر کرده و برای رفع مسمومیت اغلبی از سموم مانند نظیر
بکار است قدر شربتی ۲ تا ۸ گندم است

پرتوکلرور دوفر   حدید و قدر شربتی ۲ تا ۶ گندم است

پرتوکلرور دو مرکور   که انواع رسوب ابیض و کلل یا منه
در آب و الکل غیر محلول است قدر شربتی ۲ گندم تا ۵ نخود
و مرهم آن در ع مثقال یک است محلل و معرق و مسهل و مدر
بزاق و دافع کرم و ضد کوفت است و چون که کامل استعمال
نموده باشند باید از کلرورهای قلیائی و اسپند ها

و اسپندها احتراز نموده تا مبادا مبدل به دارا شکنه شود

پرتولاکتات دوفر   در آب محلول و در الکل قوی
غیر محلول است قرصهای ۱ گندمی حبهای ۲ گندمی آن
در کلروز مستعمل است

پرتویدور دو مرکور   ضد کوفتی و قدر شربتش
۱ تا ۲ گندم است

پرسیاوشان   جوشانده ۲ در ۵ مثقال آب و شربتش
۶ تا ۱۲ مثقال ملطف و برای سرفه نافع است

پرتوکلرور دو پلاتین   ضد کوفتی قدر شربتش ۱ تا ۲ گندم

پرکلرور دوفر مایع   مقوی و قاطع الدم قوی قدر
شربتش ۵ تا ۲۰ نخود است خالص آن قابض و محرق و
غسل و تنقیه ۵ تا ۲۰ نخود در ۶ تا ۱۲ مثقال آب

پرکلرور دوفر کریستالیزه   جسمی است مرکب از کبن و
پرکلرور دوفر زرد رنگ و بی شکل قدر شربتش ۱ تا ۶ نخود
در کلروز و داحس و سوء القنیه و غیره مستعمل است

پرمنگنات دو پطاس   در ۵ اجزاء آب ...

محلول و دوا فات دیفتری نافع قدر شربتش ۲ تا ۴ گندم
در ۲۰۰ مثقال آب و در خارج محلول آن در ۵۰۰ یا ۱ در ۱۰۰۰

بطاس محرق   محلول بسیار رقیق آن محلل حصات
وضد خنازیر و مدر و در خارج محرق است

بلیترین   از پوست ریشه انار استخراج شده برای دفع
حب القرع نافع قدر شربتش ۱ نخود ولی در اطفال نباید استعمال

بلی کالا   که از علف شیر مانند محرک و مدر و بمقدار زیاد
مسهل و مقی است قدر شربت عصارة الکلی آن ۱ گندم
تا ۵ نخود و جوشانده اش از ۱ در ۱۰۰۰ و مسحوقش ۱ ۵
گندم تا ۱۰ نخود (بلی نیا) (رجوع به کادا ناغاسند)

بلنبه ری   رجوع به اکسید دو زنگ شود

پودنه   جوشانده آن محرک است

پوست بلوط   دارای مقدار زیادی تن تن واسید
گالیک است قابض و ضد عفونی است و مطبوخش
۱۰ در ۱۰۰ است

پوست گنه گنه   مقوی و قاطع تب قابض و بر سه

قسم است

قسم است خاکستری و زرد و قرمز ولی بر حسب قانون کدکس
دستور الادویه) باید پوست گنه گنه زرد یا قرمز را استعمال
نمود مقدار آن در ۲۰۰ مثقال شراب ۵ مثقال است مطبوخ
بالقوه عش ۴ مثقال در ۲۰۰ مثقال و عصاره اش از ۱ تا ۴ نخود
و مسحوقش از داخل ۲ نخود تا ۲ مثقال و در خارج برای
پاشیدن بروی جراحات بکار است و نیز شربتی از آن
ترتیب میدهند که در ۵ اجزاء اجزاء پوست گنه گنه دارد
و هر قاشقی از آن دارای ۱ نخود عصاره است صبغش
از داخل ۱ تا ۴ مثقال و در خارج برای سنون در زنگ مو مستعمل

پوست نارنج   مقوی تلخ است که جوشانده
و صبغش مستعمل است

پیاز   محمر و معرق برای ضماد بکار است

پی پرنال   در آب غیر محلول و در الکل و اتر محلول قاطع
تب و ضد عفونی و قدر شربتش ۵ تا ۱۵ نخود است

پی تو ری   مانند در بوا نهن است ولی محرکتر است

پی ریدین   مشتق از قطران زغال سنگ است

دواب محلول و بمقدار ۲۰ نخود تا یک مثقال در ضیق النفس معمول است

بیجا تیجی دیا ادیتریمنا   قدر شربتش ۱۰ تا ۱۵ نخود مسکن و معرق

و ماده عامله‌ش بی سبجین است

بی شیجی   عصاره سیالش بمقدار ۴ تا ۸ قاشق در ابرار آب دافات

کبد و بول و تراموزمن یلحاد مثانه نافع و سبب سهولت خروج حصات

کمثره و مدر است

بی کائو   مغز حب جوشانده‌اش ا نخود در ۳ مثقال آب است

بی کرامریا   قدر شربتش ۲۰ نخود و در دکوفت مستعمل است

بی کرتکری نیت   ماده عامله اث ماهی است نیم میلی گرم

تا ۳ میلی گرم اش در صرع و داء الرقص مستعمل است

بی لوکاربین   ماده عامله ابو ولندی است در داب قلیل

الانحلال و در الکل و اثیر و کلوفرم محلول است قدر شربتش

۵ میلی گرم تا نیم گندم معرق و مدر و مخلق است

باب چهارم در حرف تاء

تاپ سیا   مسهل و مصرف خوبی است ولی غیر معمول است

تات نیا   جوشانده ریشه‌اش ۲ تا ۴ گندم در ۲۴ مثقال

آب و صبغ بمقدار ۸ تا ۱۵ قطره در کوفت و استسقاء نافع است

تاتوره

تاتوره   ماده عامله‌ش داتورین است که مانند اتروپین است

قدر شربت محوق اگندم تا ۵ نخود و عصاره الکلی‌اش خمس

گندم تا ۵ نخود   والکلاتوراش ۱ تا ۸ قطره و صبغ الکلی

واتری‌اش ۱ تا ۱۲ قطره است و در خارج جوشانده ۱ تا ۵

در ۱۰۰۰ و سیگارت ان معمول مخدر و ضد تنج است

تاکوب   عبارت از فرفیون است

تانبول   رجوع به تنبول شود

تا فیسیا   صمغ سدا بست رجوع بان شود

تاج خروس   قابض است   تاج ریزی   رجوع بعنب الثعلب شود

تا ترا سیلیه   رجوع به ترترات دو بطاس ا ذ یمون نشود

تالین   قاطع نوبه و قدر شربتش ۵ تا ۱۰ گندم است

تبائین   شبه قلیائی افیون و مخدر است

تبرمین   ا ز کوکا کرفته میشود ولی هنوز استعمالی ندارد

ترا کلروس دو کربن   این مایع ابی رنگ و خوش بو و بی

حس کننده و ضد وجع عصبانی است

ترازیا ولوبی لاپس   ریشه‌اش معرق خوبی و محلل است

مطبوخش ۴ مثقال در ۱۰۰ مثقال آب است

ترابنتین عصارهٔ صمغی است که از بعضی اشجار میگیرند
و مرکب است از عرق یا دهن اصلی و مادهٔ جامد صمغی
که موسوم به راتیانج است قدر شربتی ۲۰ تا ۴۰ نخود است
محرک قوی و دافع کرم و درد کزاز و ورم صفاق نفاسی
معمول است

ترب مدر و ضد اسکربوتی است

ترب بری ضد اسکربوتی قوی و ضد نقرس و محرک
و مدر و محمر است مقدار شربتی ۴ تا ۱۰ مثقال و
صبغتی ۳ تا ۶ مثقال و شرابتی ۶ تا ۲۵ مثقالست

تربد معدنی مسهل و کحل نافع (۱۰ نخود در ۴ مثقال آب)

تربد نباتی مسهل شدید است که جوشانده اش ۲۰ در
۴۰ نخود در ۲۰۰ مثقال آبست

تربین مدر و دافع ترشحات اعنی ترشحات شعبی
قدر شربتی ۲ گندم تا ۷ نخود است

تریج نل دافع ترشحات شعبی قدر شربتی ۱۰ گندم
تا ۱۰ نخود است

ترترات دو پطاس د انتیموان در آب محلول
قدر شربتی مانند مقیئ نیم گندم تا ۱ نخود در آب ۳۰۰ م

اب

آب و مانند مسهل آن ۲ تا ۴ گندم در ۱۰۰ مثقال آب و ۴ تا ۱۰ گندم
آن مخدر و در خارج مصرف است

ترترات دو پطاس دو سود در آب محلول و در
الکل غیر محلول و قدر شربتی ۳ تا ۱۲ مثقال مسهلست

ترترات دو منیزی مانند سیترات دو منیزی است

ترفیلت نباتیست که قدر شربت عصاره اش ۲۰ تا ۳۰ م
و در اسکربوت معمول و مدر بخاری است

تومانی سیبن محلول از ۱۰ کلم و در قرحهاست و در
آفات جلدی مستعملست

ترمس که بفارسی باقلای مصری نامند مسحوق برای ضماد

ترنجبین مسهلست

تره مطبوخ آن بی املاح مسهل معمولیست

تریاق معجونی مشهور است که تقریباً مرکب از ۶۰
جسم و دارای ۲ نخود افیون است قدر شربتی ۱۰ تا
۲۰ نخود در وجع معده و اسهال نافع است

ترشیب سبیر محلول از ۱۰ از درد بفرجی
مستعملست

مخرج بلغم   رجوع به نتیجه کلسیرون نمایند ❖

تزریق   تزریقات ترکیباتی اند که باید در احلیل
ومثانه یا مهبل یا در جوف بینی وگوش یا در بعض
معابر ناسوری داخل نمود این عمل را بواسطه اماله
قلمه یا آب در ذرلت ملحی یا آب خالص والکل وشراب
وگلیسیرین یا ابسه دارای مواد دوائیه باشد
معمول میدارند ونیز نوع دیگری از تزریق
موجود است که از آن تزریق زیر جلدی نام مند
در این عمل چند قطره مایع دوائی را که برای
تسکین درد بسیار است در نسج سلولی زیر
جلدی داخل مینمایند واین نوع تزریقات را
با آب در ذرلت براوان راحتی میدارند

امثله تزریقات

تزریق استات دو پلمب   استات دو پلمب
۱ مثقال آب ۱۰۰ مثقال در سوزاک نافعست
تزریق زاج   تزریق زاج آب ۲۰۰ مثقال
زاج ۲ مثقال در ورم مهبل مستعملست
تزریق قابض   آب مقطر ۵۰ مثقال تنن
۵ نخود در سوزاک مزمن نافعست

تزریق مسکن بلادن   بلادن وتاتوره ازهر یک
۳ مثقال در ۱۴۰ مثقال آب بجوشانند تا آنکه به ۱۰۰
مثقال برسد در اوجاع رحم معمول دارند
تزریق مصلح مسکن   برگ بلادن وبرگ بنج
ازهر یک ۳ مثقال آب ۱۸۵ مثقال بجوشانند
تا حدی که ۱۰۰ مثقال باقی بماند بعد ۱۰ تا ۲۰ نخود
لودانم بآن افزایند در سرطان (رحم)
تزریق یدوره   ید ۱۰ نخود محلول اشباع شده یدور
دو پطاس ۲۰ مثقال در قیل الماء ودمامیل بازشده
وکیسهای غدد معمولست
تزریق زیر جلدی سولفات دو مرفین ۵ نخود لودانم
۱۰ نخود در سوزاک مزمن نافعست
تلق   در اسهال میزان ۲۰ تا ۴۰ مثقال از استعمال
تمرهندی   مبرد ومرخی قدر شربتش ۴ تا ۱۰ مثقالست
تمشک   مرخی ومدر ومبرد است قدر شربت الکلاد
از ۲ تا ۶ مثقالست
تنباکو   مخدر ومسهل ومقی وجرب نافع اما له
از دافع حب القرع است قدر شربت مسحوقش ۱ تا ۲ گندم وجوشانده
۱ در ۱۰۰ برای اماله بکار است

تنبول — نباتی است که محرک هند است و قابض

تن تن — در نباتات قابض الطعم محتوی است قدر شربتش
۱۰ تا ۲۰ نخود است قابض در نزف الدم و نفث الدم و اسهال
و سیلان ابیض و حمیات و سل و ضعف و قولنج کلیوی
و استسقاء آلحی معمول و شراب و شبه قلیائیات است

تن نات دو پلمب — مجفف و مرهمش از در ۵۰ است

تن نات دو کنین — در عرق و تب سلولین نافع و قدر
شربتش مانند گنه گنه است

تن نات دو مرکور — ضد کوفی و قدر شربتش ۲ تا ۴ کندم

توت فرنگی — قابض و مدر است و محرک مطبوخش
۲۰ در ۱۰۰۰ و الکلاییش ۲ تا ۴ مثقالست

تیزاب — رجوع به اسید ازتیک شود

تیمل — در آب قلیل الانحلال و در الکل محلول است
محرق قوی و استعمال و مقدارش مانند اسید فنیک
و اسید سالیسیلیکست

باب جیم در بعضی جیم

جاوشیر — ضد تشنج و مخرج بلغم است

جدوار — نباتیست که او را زدوار و بفارسی ماه پروین نامند محرک است

جوز الجماد (گوبلیق) — مقوی تلخی است که بدن و قبوضت
و نافع معده و مانند جنطیانا معمول است مسحوق قرش
۱۰ گندم تا ۲۰ نخود و جوشانده و مطبوخش و نقوعش
۱۰ تا ۲۰ نخود در ۵۰۰ مثقال آب و مقدار صبغش ۲ تا ۴
نخود و شربتش ۴ تا ۵ قاشق اش خوری و شراب جی
۲۰ تا ۳۰ مثقالست

جعفری — دانه اش محرک و مفتح و برگش محلل
و محرک و میوه اش کاسر الریاح است جوشانده
ریشه اش ۲۰ در ۱۰۰۰ و مسحوق برگش ۱۰ نخود
و شربتش ۳ تا ۴ قاشق است

جعفری فرنگی — مطبوخ ۱۰ در ۱۰۰۰ اش مدر
و مدر طمث و در بواسیر نافع است

جلب — مسهلیست شدید که قدر شربتش ۱ تا ۱۰
نخود و سفوفش ۱ تا ۱ نخود نیم است و هم صمغ ساده
و مرکبی از آن ترتیب میدهند که عبارت از عرق

المان است وقدر شربتش ۱ تا ۴ مثقال است
جنطیانا ریشه ذو دلیست که طعمش تلخ و دوای
دهن ثابت و جنطیانا از سرسلسله ادویه تلخ
مقوی و نیز قابض است مسحوقش ۱۰ گندم تا ۲۰ نخود
وجوشانده اش ۵ در ۲۰۰ و عصاره اش ۵ تا ۲۰ نخود
وصبغش تا ۱ مثقال و نیم وشربتش ۴ تا ۱۰ مثقال و شیر
بتش ۴ تا ۲۰ مثقال مقوی و نافع معده و قاطع تب سیم
جند بیدستر قدر شربت مسحوقش ۱۰ گندم
وصبغش ۲ نخود تا یک مثقال ضد تشنج و مدر طمث در
اختناق رحم و مالیخولیا نافعست
جو مطبوخ ۱۰ در ۲۰۰ آن مبرد و ملطف است
جوز السرو قابض است
جوز بوا مقوی و محرک و جزء توابل است قدر شربت
مسحوقش ۱ تا ۲ نخود است
جوز ماثل رجوع به ماثوره شود
جوهر سرکه رجوع به اسید استیک شود

دارو

جوهر گوگرد رجوع به اسید سولفوریک شود ؛
جوهر نمک رجوع با سید کلریدریک کنند ؛

باب ششم در حرف چیم

چای دو قسم است یکی سیاه دیگری سبز و نیز اقسام دیگر
موجود بوده که چندانکه متعلق به طرز تهیه و ترتیب اند
باختلاف اشجار منوط نیستند چای دوای تب نیست و کاهش
دهن فرار و مواد معدنی است محرک نافع معده وجوشانده
اش ۲ تا ۴ مثقال است ؛
چوب چینی مانند عشبه است ؛

باب هفتم در حرف حاء

حب الآس محرک و قابض است ؛
حب اذاراقی رجوع به محلول فولو شود
حب السلاطین رجوع به کرچک هندی شود ؛
حب اکوسی رجوع به اندرسن شود
حب الآثل که از اغذیه مانند ملین است ؛
حب اندرسن صبر و ریوند از هر یک ۴ مثقال

عرق وادیانه ۵ نخود عسل سفید ۲ مثقال ۱۰۰ حب شود دوزی
۱ تا ۲ حب در یبوست بدهند

حبّ انیسون — صبر ۲ مثقال عصارهٔ کنه کنه ۱ مثقال دارچینی
۱۰ نخود عسل مقدار کافی ۱۰۰ حب نموده ۱ تا ۲ دانه قبل از غذا بدهند

حبّ النیل — بفارسی تخم نیلوفر نامند مسهلست

حبّ الفداء — روغنی از او میگیرند که در لکنی در روماتیسم نافع است

حبّ بلانکادر — هر حبی را دانه گندم بدوره دو فر میباشند روغنی
۴ تا ۶ حب در خنازیر بدهند

حبّ بلسان — محرکست

حب بن تیوس — صبر قند و سحوق ۲ مثقال رب ریوند ۲
مثقال اشق ۲ سرکه سفید ۱۲ مثقال حبهای نخودی ساخته
و ۳ تا ۶ دانه بدهند مسهلست

حبق التمساح — بفارسی پونه نهری نامند محرک و مقوی است

حبق الماء — رجوع به حبق التمساح شود

حبّ مکلّن — عصارهٔ الکلی بن نانخ و سنبل الطیب و اسپید دو ریک
ازهریک ۲ مثقال ۲۰ حب نموده ۱ تا ۲ در اوجاع عصبانی بدهند

دالم

حبّ والد — سولفات دوفر و کربنات دوسود ملکی ۱۰۰ مثقال
عسل ۶ مثقال شربت قند مقدار کافی حبهای نخودی ساخته
دوزی ۲ تا ۱۰ حب در کلرز بدهند

حبّ هلونیوس — زاج ۲ مثقال دم الاخوین ۱ مثقال
کلقند مقدار کافی حب های ۳ گندمی ساخته دوزی
۴ تا ۱۰ حب در نزف الدم بدهند

حجر الجهنم — مخلوطی از مقدار مساوی زاج و سیلفاة مستعمل
دو کبوتره شوره است که برای قطع و محلول دو ۲۰ ان

حرمل — اندکی قابض است

حسن لبه — محرک و مقوی شربتی ۱ گندم ۱۰ نخود و صبغی ۱ تا ۱۰ نخود

حسن یوسف — عبارت از سوئیرت دو لیمو است

حشیش — محرک و مقوی شربت عصارهٔ اش ۱۰ تا ۲۰ نخود
و حشیشین که مادهٔ عامل انست ۱ تا ۲ گندم و صبغی (ادوء)
۱۰ تا ۲۰ قطره است

حشیشة الدود — مسهل و مقوی است

حشیشة الزجاج — نباتی است که مادهٔ عامل ان شوره

است مدّر و ملیّن و جوشاندهٔ اش ۲۰ در ۱۰۰۰ است
حشیشة الحیّة نباتیست که برای سرفه و نزله نافعست
حشیشة الطحال نباتیست که برگ آن برای سرفه نافع است
و محلل حصات است
حلزون اکل آن در آفات سینه و جرب نافع است
حمّاض که ترشک نامند مبرد و مدرّ و جوشاندهٔ اش
۱۰ در ۱۰۰۰ است
حناء دقیقهٔ اش قابض و برگش دوای موضعی قرحهاست
حنظل محرق و حبّ و شربتش از ۴ تا ۱۰ گندم و عصارهٔ
اش از ۲ تا ۱۰ گندم مسهل بسیار شدید بلیت در استسقاء و
سوء قنیهٔ مزمن نیز استعمال شده است

باب هشتم در حرف خاء

خارخسک مدرّ و مفتّح است
خاردشتی ۱ تا ۲ مثقال دقیقهٔ آن اکرهٔ کوبیدی طبخ نموده
به چهار نوبت در ذوسنطاریا بدهند
خانق الذئب دقیقه و برگش معمول تا دانهٔ آن اف

خرتک

از خلط مودی است قدر شربت مسحوق برگ آن نیم گندم
تا ۴ گندم است الکلائود یا صبغ آن از ۵ تا ۲۰ نخود دوا ب
دقیقه ۱۰ تا ۲۰ قطرهٔ مبیّد هند سمی و مخدّر و در ورم الیم مزمن
و نقرس و حصات و اوجاع عصبانی و فالج نافعست)
خانق الکلب بصول و بذورش معمول عصارهٔ
اش خمس گندم تا ۲ گندم و صبغش ۵ نخود تا ۱ مثقال و شربتش
۲ تا ۴ مثقال مسهل شدید و مدرّ و در نقرس و روماتیسم نافع است
خانق النمر صبغ آن در امراض و برگ معمول در دوای اوجاع
عصبانی دوای موضعی است
خبازی جوشاندهٔ ۱۰ در ۱۰۰۰ اکل آن برای سرفه
سودمند است برگش برای امالة و ضماد و غسول بکار است
خربق عبی قدر شربتش نیم گندم کندم در امراض جلدی مستعمل
خربق سفید مسهل شدید و مقیّ و قدر شربتش
نیم گندم تا ۲ گندم
خربق سینا رجوع بخانق النمر شود
خردل بری اثرش کمتر از خردل اسود است

خربق سفید   مرخی و قدر شربتش نصف قیراط تا ثلث شعیر

خربق سیاه   قدر شربتش ۱۰ نخود تا ۲ مثقال محرك و محمّر و

مضرّ و دواسکر بوستا نافعست

خرفه   که آن را بقلة الحمقا نیز خوانند مرطب و جزء ترکیب

بعضی شربهاست

خرما   ملطف برای سرفه سودمند است و جزو

اتماد صدریه است مطبوخش ۵۰ در ۱۰۰۰ است

خرنوب   مرخی و ملین است

خشب الصّی   رجوع به کاسیا شود

خشخاش   جوشانده ۲۰ در ۱۰۰۰ آن برای ماله

و شستشو و آب دندان معمول مسکن و مخدّر

خفیفی است

خشخاش بری   جوشانده اش ۱ در ۲۰۰ و

شربتش ۱ از آن ترکیب میدهند که بمقدار ۴ تا ۱۰

مثقال برای سرفه نافعست

خصیة الثعلب   مقوی غذائی است

حنظل

خطمی   ملین و جوشانده اش ۲۰ در ۱۰۰۰ و شربتش

۳۰ در ۱۰۰۰ و در خارج مطبوخ ۳۰ در ۱۰۰۰ آن مستعمل

خلنج   نباتی است که مدر و محلل حصاة است

خولان هندی   مانند عاقرقرحا است

خولنجان   محرك و معطر و مهیج باه و قدر شربتش

مسحوق ۱۰ تا ۲۰ نخود است

خون سیاوشان   در الکل و اتر محلول است و قدر

شربتش ۵ نخود تا ۱ مثقال قابض و سدّ غاینده خون است

خیار   ملطف است

باب بضم دو حرف دال

داراشکنه   ضد کوفتی و ضد عفونی مقوی است قدر

شربتش ۳ تا ۵ مبلغ کرم محلول و قنر یفتی ۲ در ۱۰۰۰ است

دار الشیشعان   ریشه اش قابض است

دارتی   اسم فارسی طرطیر است که الکنون هم معمول

و بجای آن ترات‌ها را استعمال میکنند

دارچینی   محرك و ضد تشنج و قدر شربت

مسحوق اش اکندم تا ۱ مثقال و عرقش ۲ تا ۱۲ مثقال
وجوشانده اش ۸ در ۱۰۰۰ و صمغش ۲ مثقال و الکلی
۱ تا ۳ مثقال و شربتش ۲ تا ۱۲ مثقال است

داغن   در سبخال و جرب و کوفت نافع است
قدر شربت ریشه اش ۲۰ نخود تا ۱ مثقال و عصارهٔ
الکلی اش ۱ تا ۲ گندم است

دامیانا   مقوی باه و مدر است جوشاندهٔ اش
۱۰ در ۱۰۰۰ و صمغش مستعمل است

دانابکیس   عصارهٔ تازهٔ اش برای التیام جراحات
سودمند است و مطبوخ ۲ در ۲۰۰ اش مقوی
و قاطع تب است

درخت آلو   میوهٔ ان مسهل خفیف است

درخت انار   پوست و ریشه اش دافع کرم است
۱۲ مثقال انرا در مدت ۱۲ ساعت در ۲۰۰ مثقال آب
خیسانیده بجوشانند تا انکه نصف شود و جوشانده را
به سه نوبت بدهند

درخت بلسان   رجوع به بلسان مکی شود

درخت بلوط   رجوع به پوست بلوط شود

درخت برزی   بخور ان ملتئم نماینده جراحات و ضد
بواسیر است

درخت زیتون   ریشه و برگش قاطع تب و صمغش
معدی است قدر شربت عصارهٔ ریشه و برگش ۲ تا ۸
و صمغش ۲ تا ۱۲ مثقال است

درخت سنجد   میوهٔ اش قابض است

درخت شفتالو   گلش مسهل خفیف و جوشاندهٔ اش
۱۰ در ۱۰۰۰ است

درخت صنوبر   پوست و بخور ان را در سرفه
و نزله و سل استعمال کرده اند

درخت غار   روغنی از ان ترتیب میدهند که
برای درد مفاصل نافع است

درخت گردو   برگش قابض و مقوی است و ضد
خنازیر است پوست سبز گردکان و ... نافع است
در داخل جوشانده ۲ در ۱۰۰ و در خارج مطبوخ ۵۰ در ۱۰۰
ان معمول است

درخت زیتون   مطبوخ پوست ساخته اش (۲۰ در ۱۰۰۰)
در امراض جلدی و استسقاء ذی مستعملست

درمنه ترکی   قدر شربت مسحوق تخم ۱ تا ۵ گرم است
و نیز نقلهای کوچکی از آن ترتیب داده برای دفع کرم بکار می برند

شبه قلیائی   (رجوع به سانتونین شود)

درمیرا   ضد تشنج و در سیاه سرفه و سل استعمال
شده است مقدار صبغ الکلی آن از ۵ تا ۲۰ قطره است

درمتین   گفته اند شبه قلیائی فرفیون است
بجهت غاینده موضعی است

درخت عرعر   گفته اند که در دوا روح
مفید است قدر شربتش ۲۰ نخود تا ۲ مثقال است

دکستین   عبارت از نشاسته ایست که به ۱۵۰
تا ۲۰۰ درجه حرارت رسانند در مهای اندکی
با آب گرم حل کرده و عرق کافور بدان افزوده
برای جراحت بستن شکستگیها بکار می برند

دم الاخوین   رجوع بخون سیاوشان شود

دمبلان   مقوی باه است

دوای دوراند   اتر سولفوریک ۶ مثقال اسانس
ترباتین ۴ مثقال روزی ۱ تا ۲ مثقال در امراض کبد
بخورانند

دوبواذین   شبه قلیائی است که مقدار و خواص
مانند اتروپین است و در کواتی اکر فتالمیک بجهت عرق
دوتی با محلول عین مستعملست

دوفراکه   شبه قلیائی از دوفراکین است
مقدار و عملش مانند مقدار زیاد از گنه گنه است
اثرش مسکن و ضد تب است

دیاستاز   بمقدار ۲ تا ۴ گندم در سوء هضم مستعمل

دیژیتال   مسحوق برگش از ۱ تا ۴ گندم و نقوعی
۴ گندم در ۲۰ مثقال آب و جوشانده اش از
۲۰۰ و شربتش ۱ تا ۳ مثقال و عصاره مائیش ۲ تا ۴
گندم و عصاره الکلیش ۱ تا ۴ گندم و صبغش
۱۰ تا ۴۰ قطره مسکن قوی قلب و معتدل شدید است

دیژیتالین   ماده عامل دیژیتال است در آب
غیر محلول و در الکل محلولست بواسطه جوهر کوگرد

سنبرونك مى شود و نقل املى كرمى تا ۵ ميلى كرم از آن در امراض قلبى مستعملست

باب دهم در حرف ذال

ذقنق مدر و جوشاندهٔ اش ۱۰ در ۱۰۰۰ است

ذروخ محرك و منفط و مقوى باهٔ است قدر شربت مسحوق آن نيم گندم تا گندم و صبغ آن ۱ تا ۱۰ قطره است و لخلطها

ذغال جاذب و ضد عفونى و قدر شربتش ۱ تا ۸ قاشق اش خورى و در خارج براى ضماد و شستن دندان معمول

سنون آن

ذغال مسحوق ۴ پوست گنه گنه ۲ عرق نعناع ۵ نخ ...

باب يازدهم در حرف راء

راتيانا قابض شديد قدر شربت مسحوق آن ۵ نخود تا ۲ مثقال و عصارهٔ اش ۱ گندم تا ۱ مثقال و جوشاندهٔ اش ۲۰ در ۱۰۰۰ و صبغش ۱ تا ۴ مثقال و در خارج مطبوخ ۵۰ در ۱۰۰۰ آن معمول است

رازك مقوى تلخ و مخدر و مسكن است داراى اسيد تانيك و دهن فرار و مادهٔ تلخ موسوم به لوپولين است جوشاندهٔ اش ۱۰ در ۱۰۰۰ و عصارهٔ اش ۵ گندم تا ۱۰ نخود و شربتش ۴ تا ۲۰ مثقال و در خارج ضماد آن مستعملست

رازيانج

رازيانج مفتح و كاسر الرياح و مدر است اجزاء مستعملهٔ اش برگ و ريشه و تخم اند مقدار دهن فرارش ۱ تا ۱۰ قطره و جوشاندهٔ اش ۱۰ در ۱۰۰۰ و در خارج ضماد و مرهمش معمول

راتيانج مرسوب تقطير تربانتين است مسحوق انرا در خارج براى سد نزف الدم بكار ميبرند

راسن مادهٔ عامل آن اينولين است مقوى و محرك و معرق است مطبوخش ۵۰ در ۱۰۰۰ و عصارهٔ اش ۱ گندم تا ۲۰ نخود و مسحوق اش ۱ نخود تا ۲ مثقال و صبغش ۱ تا ۴ مثقال و شراب آن ۵ تا ۲۵ مثقال

ريوند مسهل شديد و دافع كرم و قدر شربتش خمس گندم تا نيم گندم است

رم مدر و قدر شربتش ۳ تا ۴ مثقال در ۲۰۰ مثقال آب

رزرسين در آب و الكل و اتر محلول است و در قرحات كوفتى و خنازيرى دواى موضعى است و در سياه فيه نيز معمول قدر شربتش ۱۰ نخود تا ۱ مثقال و در خارج مرهم و محلولش بكار است

رسوب ابیض   عبارت از کلس است

رسوب احمر   عبارت از اکسید قرمز زیبق است

رشاد للماء   نباتی که مدر و دافع کرم و قاطع تب
هندی است و لیکن بحاثی است

رهام   عبارت از کافور بریست

روغن النیمون   رجوع بکلمه النیمون شود

روغن بانکول   مسهل ضعیف قدر شربتش ۲ مثقال

روغن حب السلاطین   ۱ تا ۲ قطره از آن اگر در خمیرها
از رغیته بعینه مانند مسهل عمل میکند و در خارج
محمر و منفطست

روغن زیتون   رجوع به درخت زیتون شود

روغن کاد   (سندهوس) مصفی و دافع حیوانات
طفیلی نوع بنی است قدر شربتش ۵ تا ۱۰ عدد و مرهمش
در کچلی نافع است

روغن کاشربت   محرک و مسکن قدر شربتش ۱۰ تا ۱۵ قطره است

روغن کچلت   مسهلیست ملایم که قدر شربتش
۲ تا ۱۲ مثقال است

روغن گل مکرر   اعالی فرانسه از ادوار امراض جلدی
و خنازیر و سعفه برص و قوبا بمقدار ۶ تا ۸ گندم استعمال میشود

روغن ماهی   در راشیتیسم و خنازیر و ورم شعب
ریه مزمن و سل ریه معمول قدر شربتش ۱ تا ۵ قاشق قهوه خوری است

رفاس   در رماتیسم استعمال شده است قدر
شربت محلولش ۱ نخود تا ۲۰ نخود و مطبوخش ۲۰ در ۱۰۰۰

رمی   رجوع به الکتانات در زنگ و سولفات
در زنگ و غیره شود   ریباس   در بسرش
بمقدار ۳ گندم مقوی و بمقدار ۱۵ تا ۲۰ نخود مسهل

ریحان   گیاه از شاهسفرم نیز نامند محلل و ضد تشنج

ریناکان توس   محلول را با آب ممزوج برد زخم

ریوند   مهل و مقوی است عصاره اش از ۲ تا
۱۰ گندم و نقوعش ۱۰ در ۱۰۰۰ و محلول قرصش ۱۲ تا
گندم مقوی است ولی از ۲ نخود و بیشتر مسهل است
شربتش ۲ تا ۱۰ مثقال و صمغش ۲ تا ۲۱ مثقال است

باب دوازدهم در حرف ز

زاج سفید قابض و قدر شربت مسحوق از خمس گندم
تا ۱۰ گندم است و در خارج غسل و تر دهن بکار است
غرغره قابض
زاج ۲ مثقال ماء الشعیر ۳ مثقال کلقند ۶ مثقال
زاج ابی رجوع به سولفات دو کوپر شود
زاج سبز رجوع به سولفات دو فر کنید
زاج مکلس پاشیدنش در لحوم زائد کهنه
و دفع خون در جثم مستعملست
زبان گنجشک جوشانده برگش ۵ ۲ در ۱۰۰۰ و
جوشانده پوستش ۱۵ در ۱۰۰۰ مسهل و نافع تب است
زراوند محرک و مقوی و قاطع تب و قدر شربت
مسحوقش ۱ تا ۴۰ نخود و جوشانده اش ۲۰ در ۱۰۰۰ است
زرشک اجزاء مستعمله اش برگش و ریشه و میوه
و میوه و ماده عاملش بربرین است معرق و مقوی
و دافع تب قدر شربتش ۲ تا ۴ مثقال و جوشانده
اش ۸ تا ۱۸ مثقال است
زرنجوبه مسحوقش محرک و مدر است

زرنباد

زرنباد محرکست
زرنیخ مسقط شعر است
زعفران محرک و مدر طمث و قدر شربتش ۱ تا ۱۰ نخود
زعفران الحدید حدید است و قدر شربتش ۱ تا ۱۰ گندم
زفت مصرفست
زنبق ملین و بیاضش بجای ضماد مستعملست
زنجبیل مسحوقش از ۵ تا ۱۰ نخود و صبغ اش از
۱۰ نخود تا ۲ مثقال است محرک و مصرفا است
زنجبیل پرورده محرکست
زنجبیل شامی عبارت از راسن است
زنگار رجوع به استات دو کویور شود
زهره گاو تلخ و نافع معده و دافع کرم است
قدر شربتش ۵ نخود تا ۲ مثقال است
زوفا اجزاء مستعمله اش غنچه است محرک
و مصلح سرفه و مخرج بلغم و نافع معده و کاسر الریاح

وقدر شربت عرقش از ۱ تا ۲ مثقال وجوشانده اش ۱۰ ادد
۱۰۰ وشربت تنتوع تا ۱۲ مثقال است
ذیبوق ضد کوفتی ومصرف است قدر شربتش
۱ تا ۲ گندم است ودر خارج اجزاء ان با ۱ با ۲
جزء پیه مخلوط کرده مرهم ومشمع ومیزه ترتیب میدهند
ذیوفون بولت وکلش معمولست جوشانده ۱۰ ادد
۱۰۰۰ ضد تشنج ومسکن ومعروف است
ذیرة محرک وکاسر الریاح وقدر شربت مسحوقش
۵ تا ۲۰ نخود است
ذیرة جنجی مسحوق از ۱۰ تا ۲۰ نخود ودهن اصلیش
از ۲ تا ۴ قطره مدر وکاسر الریاح ونافع معده است

باب سیزدهم در حرف ذ

ذابوداندی اجزاء مستعمله ان بولت وساق
ومادهٔ عاملش حیلو کادبین است معرق ومدر
بزاق عصارهٔ الکلی اش از نیم تا ۱ گندم وعصارهٔ
مائیش از ۱ گندم تا ۵ نخود جوشانیده است

۱۰ تا ۲۰ نخود است
ذلاتین از عظام حیوانات استخراج شده و
۱۰۰ تا ۲۰۰ مثقال انرا برای استحمام بکار میبرند
ذلیمون اجزاء مستعمله اش پوست وریشه
ومادهٔ عاملش ذلیمین است قدر شربت مسحوق
۱ تا ۴ گندم وصمغش ۱ تا ۵ نخود دافع تب
وضد وجع عصبانی است
ذرسان گفته اند که مقوی باه وقاطع تب
است قدر شربت مسحوقش ۱۰ گندم تا ۱ نخود است
ذوسیتسیاداهاندا مسحوق برگش ۲ نخود
وصمغش ۱۰ تا ۲۰ نخود در ضیق النفس وورم شعب
وتب نافع است ذوکلاندن عصارهٔ
سفیدی است که در امریکا بجای ریوند معمولست
مسهل ملایم ومدر صفرا وقدر شربتش ۳ تا ۴ گندم
ذیلوکاردیا دهن ان بمقدار ۵ تا ۳۰
قطره در ضماد برای امراض جلدی مستعملست *

باب چهاردهم در حرف سین

ساداسینی در وابه و سرخجه معمول است مطبوخ و جوشانده
اش ۳۰ در ۱۰۰۰ و مسحوق آن ۱ تا ۴ نخود تا ۲ مثقال است
ساکارین ماده ایست مشتق از قطران زغال سنگ
که شیرینی ۲۸۰ برابر قند است در ابطال
الاغلال و در الکل و اتر و کلیسرین بسهولت حل میشود
در ۲۰۰ درجه حرارت ضرب شده و قدری از آن
از بدن عبور کرده و مجذوب شده بهمان قسم
در بول دیده میشود در اعضاء مخصوصاً در کبد
بی اثر است از حیث خواص قندی و بی عمل است
در کبد در شیرین کردن ماکولات و مشروبات
خداوندان مرض دیابیطس معمول است
سالپ مقوی غذائی است
سالل مشتق از اسید سالیسیلیک و غباری
است سفید که ضد عفونت و ضد روماتیسم
و دافع تب و قدر شربتی ۱۰ تا ۴۰ نخود است
سالیپیرین قدر شربتی ۵ تا ۱۰ نخود قاطع تب
و برای روماتیسم نافع است

سالیسیلات

سالیسیلات دوبیسموت ضد عفونی روده و برای
اسهال نافع است قدر شربتی ۱ نخود تا ۲ مثقال است
سالیسیلات دوسود در ۱۵ جزء آب سرد محلول میشود
روماتیسم و قدر شربتی ۱۰ تا ۳۰ نخود است
سالیسیلات دوکنین در ۱۰۰ جزء تقریباً ۷۲ جزء کنین دارد
قلیل الاستعمال
سالیسیلات دولیتین مانند سالیسیلات دوسود ولی قلیل
سالیسین ماده عامل بید قدر شربتی ۵ تا ۲۰ نخود
و قاطع تب است
سالیکوف قابض و ضد اسهال است قدر شربتی مسحوق
است از ۵ نخود تا ۲ مثقال و جوشانده اش ۵۰ در ۱۰۰۰
سانتونین بمقدار کم محرک است و مقوی و بمقدار
زیاد مسهل و مقی است قدر شربتی نیم گندم تا ۸ گندم
و در آب غیر محلول و در الکل کم حل میشود
سپستان لعابی و ملطف و مرخی است
سداب جوشانده اش ۵۰ در ۱۰۰۰ و عرقش
۱ تا ۵ و روغن طیار و مسحوق ۵ نخود محرک و مدر طمث و مقوی است

سدرون قاطع تب و قدر شربتش اکندم تا ۵ نخود
سدلیتز رجوع به اب سدلیتز شود
سرخس منکو دافع کرم و قدر شربت دهن اتیر ۱ تا
۱ مثقال تا ۱ مثقال نیم و محوقش ۱ تا ۲ مثقالست
سرمه قابض و ضد عفونی است
سرو کوهی حب جی معروف و ضد کوفتی و بیرات و غیراش
مسهل و مبوء است نافع معده و مدر است قدر شربت عصاره
ان ۱۰ نخود تا ۱ مثقال و دهن فرارش ۲ تا ۶ قطره و
جوشانده نمرش ۲۰ دو هزار است
سعتر ماده عامل ان تیمل است محرک و ضد تشنج است
سعتر بری محرک و معطر و جوشانده اش ۱۰ در ۱۰۰۰
سعد نباتی است که قابض محرک است
سفوف بیسموت و بوراته کربنات دو بیسموت ۳۰ نخود
بورات دو سود ۱ مثقال مانند سو نیترات دو بیسموت است
سفوف بیسموت و بوریک کربنات دو بیسموت ۳۰
نخود اسید بوریک ۲ مثقال مانند سو نیترات دو بیسموت است
سفوف بیسموت و منیزی کربنات دو بیسموت ۱ مثقال

کربنات

39

کربنات دو منیزی ۱ مثقال قدر شربتش مانند کربنات
دو بیسموت برای وجع معده نافع است
سفوف دوور سولفات دو پطاس ۲۰ نخود نیترات
دو پطاس ۲۰ نخود اپیکا ۵ نخود سوس ۵ نخود افیون
۵ نخود قدر شربتش اکندم تا ۲۱ نخود برای سرفه نافعست
سفوف وین اهک زنده و پطاس محرق و اسحق
و صلایه نموده مخلوط نمایند که محرق شدید است
سفیداب رجوع به کربنات دو پلمب شود
سقمونیا مسهل شدید و مدر استسقاء و قدر
شربت صموغش ۱۰ اکندم تا ۵ نخود و سقزش ۲ تا ۴ نخود
و صمغش ۱ تا ۲۰ نخود است
سقنقور حیوان کوچکی است که قدما مقوی باه میدانستند
سکنجبین عنصلی سرکه عنصل ۱۰ مثقال عسل سفید
۲۰ مثقال قدر شربتش ۲ تا ۱۰ مثقال مدر است
سکبینج نباتی محرک و قدر شربتش ۲ اکندم تا ۵ نخود
سکل ارگته رجوع به ارگو دو سکل شود

سلحفات — روغن او در امراض سینه بجای روغن

ماهی مستعملست

سلیخه — مانند دارچینی است

سماق — بنا نیست که در فلج نیمهٔ اسفل بدن استعمال کرده اند قدر شربت نقوع او تا ۲۰ قطره عصارهٔ اش ۱ تا ۵ نخود و مسحوق او تا ۵ گندم است

سم الفار — وجع باسیار سینه شود

سنا — مسهل قوی قدر شربتش ۲ تا ۴ مثقال و امالهٔ اش ۲ تا ۱۲ مثقال و جوشاندهٔ اش ۱۰ در ۱۰۰۰ و قرص مسحوق ۲۰ نخود تا ۱۲ مثقال صبغ و شربتش ۳ تا ۴ مثقال

سنبل الطیب — ضد تشنج قوی و دافع کرم و قاطع تب است عصارهٔ اش ۵ نخود تا ۱۲ مثقال و صبغ الکلی اش ۱۰ نخود تا ۴ مثقال و صبغ اثیریش ۱ نخود تا ۴ مثقال جوشاندهٔ اش ۱۰ در ۱۰۰۰ و مسحوقش ۵ نخود تا ۴ مثقال و شربتش ۴ مثقال و در خارج مطبوخ ۳۰ در ۱۰۰۰ اش مستعملست

سندروس

سندروس — مسحوق آن محرکست

سن لوزات دو شوح — مانند سن لوتین ولی محرکتر از آن

سن لوتین — از درمنه ترکی استخراج شده و قدر شربتش در اطفال نیم گندم تا ۱ گندم و در شبان ۱ تا ۲ نخود دافع کرمست

سنگ جهنم — رجوع به ازتات دارژان شود

سنگ سلیمان — عبارت از دارا شکنه است

سنگونین — مانند کینین است

سنکومنیدین — دافع نوبه و قاطع تب و قدر شربتش ۱ تا ۴ گندم است

سوانات دو بیسموت — ضد عفونی و دوا اسهال و آفات معده نافعست قدر شربتش ۱ گندم تا ۲۱ مثقال و شیر دلمش ۱۰ در ۱۲۰۰ است

سولفات دو پطاس مایع — مایعیست بی رنگ که بجای غسول قطور و شربت محلول ۲۰ در ۱۰۰۰ آن معمول مصرف قابضست

سولیمهٔ رجوع به داراشکنه شود ؛

سوبحرق محرقست ؛

سوبهجان مانند خانق الکلب و لحم معمولست ؛

سوسن مطبوخ از ۲۰ در ۱۰۰۰ و مسحوق در مرهم ساختن حب معمول ملطف و برای سرفه نافعست

سوسن هند نافهٔ از مقی و مخود داغ را نیز از ترتیب

سوسن بری عطسه آور و مسهل خفیف و دوای امراض قلبی مستعملست عصارهٔ مائیش ۵ تا ۱۵ نخود و مسحوق ۱۰ نخود تا ۲ مثقال و جوشاندهٔ اش ۲ تا ۴ مثقالست

سولفات دو فر عبارت از زعفران الحدید است

سولفات دو بلهمو مانند سولفات دو بلهموتست

سولفات دو تربین مانند تربین و قطور مقی

اکندم در یک انس آبست

سولفات دو زین قطورش ۵ نخود در ۴ مثقال آبست و حدقه را منقبض میکند

سولفات دو اپودیتامیس عبارت از زاجست

مقوی

سولفات دو استرکنین مقوی و منظم عناصر اعمال نخاع و قند

شربتش ۱ تا ۱۰ میلی گرمست

سولفات دو کیناس مفتح و مسهل خفیف و قاطع شیر و قند

شربتش ۲ تا ۴ نخود است

سولفات دو زنک قابض و ضد تشنج و مقی است و قند

شربتش ۳ تا ۵ گندم (ضد تشنج) و ۱۰ اکندم تا ۵ نخود (مقی) و در خارج ۲ تا ۱۰ اکندم از آن در ۲۰ مثقال آب بهجنه برای قطور بکار می برند و ۱۰ اکندم تا ۱۰ نخوداش را در ۲۰ مثقال آب بهجنه برای غرغره معمول میدارند

سولفات دو سنکنین قاطع تب و قند شربتش ۵ تا ۱۰ نخود است

سولفات دو سود مسهلیست معروف به نمک کلی بر که مدر

شربتش ۴ تا ۱۲ مثقالست

سولفات دو فر در ابطول و در الکحل غیر محلول است قابض و مقوی و قند شربتش ۱ تا ۱۰ اکندم و در خارج برای قطور و تنقیه و غیره بکار است (۱ نخود در ۴ مثقال آب)

سولفات دو کدمیوم برای قطور و تزریق و مرهم معمول است

قطوران

سولفات دوکدميوم ١ نخود کلاب مثقال العدانم ١٠ تا ٣٠ نخود

تزريقات

اب مقطر ٤ مثقال سولفات دوکدميوم ١ تا ١٠ گندم

مرهم ان پيه ٣ مثقال سولفات دوکدميوم ٢ گندم

سولفات دوکليور (ضد تشنج دافع تب) و ٣ تا ٤ گندم (مقوی)

محلول و قطوره ش ١ نخود در ٤ مثقال آب است

سولفات دوکوپر امونياکی قابض و مدر ضد تشنج

و قدر شربتش ٣ تا ٤ گندم است

سولفات دوکينين در اب قليل الانحلال و در الکل بيشتر

حل ميشود قاطع نوبه و مقوی و قدر شربتش ١ گندم تا ١٠ نخود

سولفات دومرفين در اب و الکل محلولست قدر شربتش نصف

گندم تا ١ گندم و مخدر است

سولفات دومنکنز ضد کلرز و مدر طمث قدر شربتش ١ تا ١٠ گندم

سولفات دومنيزی اين ملح معروف به نمک سدليتز

و نمک والپيم و نمک انگليسی است مسهل قدر شربتش ٣ تا ١٢ مثقال

منوم

سولفونال منوم قوی و قدر شربتش ٥ تا ٢٠ نخود است

سولفور دو پطاس غسل و استحمام ان بمقدار ٢٠ مثقال

معمول و دافع نخاله و جرب است

سولفور دوفر در مسموميت املاح نقره و ...

جلدی بمقدار ٢ تا ٨ گندم مستعمل است

سولفور دوکربن ضد عفونی و مصرف است

و داخله ١ تا ١٥ نخود ان برای ... و ماله و در خارج

برای ضماد خردل معمولست

سولفور دوکلسيم مقدار مرهم ان ٣ تا ٤ نخود و قند

سولفوريسينات دوزنک ضد عفونی قدر شربتش ٣ تا ٤ گندم

سولفوريسينات سود مسهل قدر شربتش ٣ تا ٥ مثقالست

سونيترات دوبسموت ضد اسهال ضد عفونی و در

امراض معده معمولست قدر شربتش ١٠ گندم تا ٢٠ نخود و

تزريقش ١٠ در ٢٠٠ است

سيانور دو پطاس مسکن و قدر شربتش نصف

گندم تا ١ گندم و قطوره ش ١ نخود در ٤ مثقال آب است

سپانوخ برد   مانند کلم برد است
سپانوخ بری تلخ   مسکن و قدر شربتش ۱ تا ۲ گندم است
سپانوخ بری رومی گوید   در این اواخر بدرد بیفتی ی
بطرز ذیل استعمال شده است سپانوخ بری رومی کوبیده ۱
نخود صمغ افوفی لون ۱۰ نخود عسل ۱ مثقال آب
مقطر ۳۰ مثقال ۱ قاشق چای خوری هر دو ساعت
برحسب سن مریض بدهند
سپادانه   محرک و مدر طمث است
سپیرمینی   ملین و برای ضماد مستعمل است
سپیرئی یدن   محلل و مدر قدر شربتش ۱ تا ۳ گندم
سپیرات دوفر   حدید و قدر شربتش ۵ تا ۱۰ نخود
سپیرات دوفر امونیاکی   در باب محلول حدید در
الکل غیر محلول قدر شربتش ۵ گندم تا ۱ نخود و
کلرور مستعمل است
سپیرات دوفر ادوکنین   قدر شربتش ۱ تا ۳ نخود و خاصیتش مانند کلرور
سپیرات دوزنک   قدر شربتش ۱ تا ۵ نخود
در صرع نافع است

سپیرات دوسود   ۱۰ نخود تا ۲ مثقال در دیا
بیطس معمول و ۴ تا ۸ مثقالش مسهل است
سپیرات دولیتین   قدر شربتش ۲ تا ۴ گندم محرر دوا نقرس
نافع است
سپیرات دومنیزی   مسهل بی‌اذیت ملایم و قدر شربتش ۴ تا ۱۲
سپین   محرک و در خارج محمر است و قدر شربتش
سکبینج و شربتش ۴ تا ۱۲ مثقال و صمغ الکلی اش ۲ تا ۳ مثقال کم است
سکونین   مخدر و ضد تشنج و قدر شربتش ۱ تا ۵ مثلی
سلیکات دوسود   قدر شربتش ۵ گندم تا ۱ نخود
و در تفرق اتصال سودمند است
سماروبا   مقوی و قاطع تب و ضد اسهال است
جوشانده اش ۵ در ۱۰۰۰ و مسحوقش ۵ تا ۲۰ نخود
سنجد   میوه گل سرخ بری است قابض خفیف است

باب پانزدهم در حرف شین

شاخ گوزن   ملطف و در اسهال اطفال سودمند است

شادرون نیت　　　کیاهی است تلخ ونافع معده که قدر شربتش
سحوقش ۵ تا ۲۰ نخود وجوشانده اش ۱۵ در ۱۰۰۰ است
شاه‌پسند　　　معرق وقدر شربت عصاره سیالش
ان ۱۰ نخود تا ۱ مثقال است
شاه‌تره　　　مقوی و مصلح وقدر شربت عصاره اش
۱۰ نخود تا ۲ مثقال وجوشانده اش ۲۰ در ۱۰۰ وشربتش ۲ دد
شاه‌لوت　　　درخت اندکی قابض و پوستش
دافع حب القرع است
شبت　　　محرک ونافع معده وقدر شربت عرق ان
۱۰ تا ۲۰ مثقال ودهن اصلی اش ۵ گندم تا ۵ نخود و
سحوقش ۵ گندم تا ۱۰ نخود است
شبدر آبی　　　مقوی و قاطع تب و ضد اسکربوطی است
قدر شربت عصاره اش ۵ تا ۲۰ نخود وجوشانده اش
۱۰ در ۱۰۰۰ است
شجر الغار　　　مقوی ومحرک است
شجر النبی　　　محرک ومعرق وضد نقرس وضد درد

بیسمت

بیسمت مطبوخ ۵۰ در ۱۰۰۰ است وعصاره اش ۵ نخود
تا ۱ مثقال است وسحوقش ۱ نخود تا ۲ مثقال وشربتش ۴ تا ۶ مثقال است
شحم حنظل　　　رجوع بحنظل شود
شراب پوست گنگنه　　　پوست گنه‌گنه ۵ مثقال
الکل ۶۰ درجه ۱۲ مثقال شراب قرمز ۲۰۰ مثقال قدر
شربتش ۱ استکان است مقوی و قاطع تب است
شراب مدر دیورتیک　　　حب العرعر ۶۰ عنصل ۶ اسناف
دو پطاس ۴۰ بولک دیژیتال ۱۲ شراب سفید ۴۰۰
الکل ۹۰ درجه ۵۰ مثقال قدر شربتش ۲ تا ۳ قاشق است
شراب مدر شاریته　　　ریشه اسکلیپیاس یکی
از انواع (حشیشه الملائکه) وپوست عنصل مکد
۳ مثقال پوست گنه‌گنه پوست لیمو پوست ونتی
مکد ۱۲ مثقال برگ افسنتین بادرنجبویه انجلیک
۶ مثقال حب العرعر ودبیاسه انجلیک ۳ مثقال
الکل ۶۰ درجه ۲۰۰ مثقال شراب سفید ۴۰۰۰ مثقال
مدت ۱۰ روز خیسانده صاف نمایند قدر شربتش ۲۰ مثقال)

شربت تند عرق ۸ مثقال بر مقطر ۱۵ مثقال شربت
قند ۶ مثقال صمغ دارچینی ۱ مثقال مقوی قلب است
شربت قیقب آب به و ورد و مرکوب ۲ کندم به و بیطامن ۱ مثقال قدر شربتی ۲ تا ۴ مثقال مرکوب معمول است
آب ۱ مثقال شربت قند ۸ ۴ مثقال
شربت ضد اسکربوت کلسا و یا و تی نرلت
و مربیج ۱ نهریت ۲۰ مثقال مثبت رایب ۲۰ م
بوستان ریخ ۴۰ دارچینی ۱۰ شراب سفید ۸۰۰
قند ۱۰۰۰ مثقال قدر شربتی ۴ تا ۱۰ مثقال است
شقایق النعمان داموون وجرب نافع است
عرق ۴ تا ۱۰ مثقال و عصاره الکلی ۱ تا ۲ کندم
و محلول ۱ تا ۲ الحود است
شکر تقال برای سرفه نافع است
شکر سرب رجوع به استات دو پلمب شود
شنبلیله ادرتجم ان ملین و محلل است
شمشاد معرق مصلح مطبوخ ۵ در ۱۰۰۰ است

شمعدانی

شمعدانی مسحوق ورقیه اش قابض قوی و در اسهال
و نزف الدم و امراض کلوی بمقدار ۵ تا ۱۵ الحود معمول و روغن آن
و اکه مقدار وش ۱ تا ۵ کندم است و از نبات استخراج میکنند
شنجار نباتی است که ورقیه اش دارای ماده
ملونی است که قرمز و قابض و برای رنگ کردن بعضی
ادویه بکار است
شنجرف محرک و ضد سیفلیس و قدر شربتی ۱ تا ۷ الحود
شوره رجوع به ازتات دو پطاس شود
شوکران مخدر و ضد خنازیری و محلل و
اجزاء مستعمله اش برگ و تخم قدر شربت مسحوق
۱ کندم تا ۵ الحود و عصاره الیین ۱ تا ۵ کندم و
عصاره الکلی اش ۱ تا ۴ کندم و صبغش ۵ تا ۳۰
قطره است
شوکران آبی مخدر و مدر و قاطع تب است
اسقربوس و غانقرایا و سل ریه تجویز نموده اند قدر
شربت مسحوقش ۵ تا ۱۵ الحود است

شونیز رجوع به سیاه دانه شود

شبت مطبوخش ۱۰ درم ۱۰۰۰ و مسحوق آن تا ۲ درم و شربتش ۴ تا ۱۲ مثقال مقوی و برای سرفه نافع است

شیح عبارت از درمنه است

شیر الاغ جرب و مادهٔ جنبی آن کمتر از شیر گاو است در ورم شعب ریه و سل نافعست

شیر بز در یبوست و سوء هضم و اسهال مزمن یعنی نزله مزمن امعاء و مالیخولیا نافعست و کلیتا شیر مریض در امراض مزمن مستعملست و قدر شربتش ۴۰ تا ۶۰ مثقال است

شیر بز در اسهال اطفال خیلی نافعست

شیرخشت ۴ تا ۱۲ مثقال آن مسهلست

شیر گاو بهترین دواهای سوء هضمی است که از ورم مزمن معده و روده حاصل شده باشد در امراض قلب یا استسقای لحمی و البومینوری (بول بیاض البیض) و اکثر امراض مزمن و مالیخولیا مراقی

ورم

ورم معدهٔ حاد و قرحهٔ مزمن سادهٔ معده بغایت نافع است در این موارد اگر بخواهند شیر استعمال نمایند باید غذا را تا مدت ۱ تا ۲ ماه منحصر بشیر کنند و روزی ۱ تا ۱۰ پیاله شیر ممزوج با آب آهک تجویز نمایند

شیرین بیان رجوع به سوس شود

شیطرج ولبه اش محرک و محمّر و برای درد دندان نافعست

شیشان توس عوام آنرا درخت برفی نامند ست عصارهٔ سیال قشر آن مفتح و مدر صفراء و محلل است و قدر شربتش ۱۰ تا ۲۰ نخود است

شیولیت مایعی است ضد عفونی و قاطع ... استعمال آن در ۲۰ مثقال الکل بجوشند در بخنیه بکار برند

(باب شانزدهم در حرف صاد)

صبر زرد ۱ تا ۵ گندم عصاره اش مقوی و ۳ تا ۱۰ گندم اش مسهلست

واناه کندم عصاره اش مقوی ۲ تا ۵ اکند مثل مسهل
مسحوقش مقوی ۳ تا ۷ نخود بدان مسهلست
صمغ افیون ۵ نخود الکل ۵ درجه ۵ ۳ نخود مدت
هشت روز خیسانیده بعد صاف نمایند
صمغ پوست کنه گنه ۲۰ مثقال الکل ۵ درجه
۸۰ مثقال مدت ۱۵ روز خیسانیده و صاف نمایند
صمغ [illegible] ۶ مثقال الکل ۸۰ درجه ۶
۷ مثقال محلول کرده صاف نمایند
صمغ عربی محلول و جوشانده و شربتش برای
سرفه نافعست و در خارج محلول غلیظ آنرا در
سوختگیها بکار میبرند
صندل زرد یا الموغ قابض و عرقش در [illegible]
نافعست قدر شربت مسحوقش ۱۵ نخود تا دو
مثقالست و عرقش ۵ تا ۴ نخود است
صندل قرمز مورد استعمال ندارد

باب هفدهم در حرف طاء

طباشیر رجوع به کربنات دو شوء شود

طباشیر

طباشیر ساختن (کره پرپاره) ضد اسهال
وضد حموضت و جاذب و قدر شربتش ۵ نخود
تا ۲ مثقالست
طرخون جوشانده اش ۱۵ در ۱۰۰۰ و اما له
۱۵ در ۱۰۰ ۵ اش دافع کرم حاصل [illegible] است
طرطیر رجوع به [illegible] شود
طلا ضد کوفتی و قدر شربت مسحوقش خمس گندم تا [illegible]

باب هیجدهم در حرف عین است

عاقرقرحا محرک و عطسه آور و مدر بزاق و دافع [illegible]
عدس دواء اسهال مزمن برای تغذیه نافع است
عذبه رجوع به عنب الاثل شود
عرعر چوبش معروف و ضد کوفتی و غنچه اش مسهل
و میوه اش نافع معده و مدر است و جوشانده غنچه
۲۰ در ۱۰۰۰ و دهن قرادش ۲ تا ۶ قطره است
عرق الماس ۶ تا ۱۲ مثقال آن دواء استسقاء نافع است

عرق الجبادر قابض شدید ومطبوخش ١٠ در ١٠٠٠
وعصارهٔ اش ٥ تا ٢٠ نخود است
عرق غافکیلاشی ١٠ تا ٤٠ مثقال آن در سرفه نافعست
عسل ملین واماله وشیاف آن مستعمل است
عُشبه جوشاندهٔ اش ٥٠ در ١٠٠٠ وعصارهٔ اش
٥ نخود تا ١ مثقال مسحوقش ٥ نخود تا ٢ مثقال وشربتش
١٥ تا ٢٠ مثقال محرک ومصلح است مصفّی
عشبهٔ مغربی جوشانده برگش ١٠ در ١٠٠٠ و قابض
عصا الراعی نباتی است که او وابقا [illegible]
نامند برگش معرق وقاطع تب وتخمش مسهل است قدر
شربت مسحوقش ٣ نخود ومطبوخ برگش ٣٠ تا ٤٠ در ١٠٠٠
عصارهٔ رینا کانتوس در اکثرها وسایر
امراض جلدیه نافعست این عصاره را در مقعد وقلیلی الکل
حل کرده در مواضعی که باب کرم خوب نشسته
باشند وسال دارند
عصارهٔ کاهو منوم ومسکن وقدر شربتش
٤ تا ١٠ مثقال است
علیق نباتی است که برگش قابض وجوشانده
٢٠ در ١٠٠٠ وشش برای غرغره مستعمل است
عناب

عناب مطبوخ ٥٠ در ١٠٠٠ آن برای سرفه نافع
عنب الثعلب مخدر وملین ومسکن است در
[illegible] معمول ودر خارج مطبوخ ٥٠ در ١٠٠٠ است
عسل [illegible] بکار است
عنب الذیب قابض ومدر خفیفی است جوشانده
اش ١٠ در ١٠٠٠ ومسحوقش ٥ نخود تا ١ مثقال است
عنبر محرک ومقوی باه ونافع معده است
قدر شربت مسحوقش ٥ گندم تا ٥ نخود است
عنصل مدر شدید ومحرک ومخرج بلغم است
عصارهٔ الکلبتین [illegible] گندم تا ٤ گندم ومسحوقش
٢ تا ٤ گندم وصمغش ٥ نخود تا ١ مثقال وشربتش
٢ تا ١٢ مثقال وسرکه اش ١ نخود تا ١ مثقال است
عود البرق عبارت از ذراریح [illegible] است
عود الصلیب نباتی است که ضماد مسحوق
[illegible] آن در [illegible] نافع است

عود بلسان — رجوع به بلسان مکه شود

عین الدیك — نباتی است که بفارسی چشم خروس نامند ۱ تا ۲ دانه ازو در ۲۰ مثقال آب مقطر خیسانده شود در ورم ملتحمه مزمن قطور نمایند

عین الهر — مقوی ضد نوبه و بجای کنه کنه استعمال میشود قدر شربتش ۲ تا ۳ نخود است

باب الغین هم در حرف غین است

غارگیلاستی — مسکن و ضد حکه و ضد سرطان قدر شربت عرق آن ۵ نخود تا ۳ مثقال و دهن ضرادیش ۱ تا ۲ قطره

غاریقون ابیض — مسهل شدید و مدر استسقا و در دفع عرق مسلولین معمول است قدر شربت مطبوخش ۵ کنند تا ۶ نخود و عصاره اش ۱ تا ۳ گندم است

غاریقون بلوط — در نزف الدم مستعمل است

غافث — نباتی است قابض برای غرغره ۴ مثقال ازو در ۲۰۰ مثقال آب بجوشانند

غالیون — عصاره ازو بقدر ۲ قاشق در صرع استعمال کرده اند

غرغره

غرغره — غرغره ها عبارتند از ادویه مایعه که برای معالجه امراض دهان و حلق معمول و عمده آنها قابض و محرك و ملین اند

غرغره قابض — کات ۲ مثقال مطبوخ جو ۵۰ مثقال زاج ۲۰ نخود کلقند ۱۰ مثقال

غرغره محرك — مطبوخ جو ۵۰ مثقال کلقند ۱۲ مثقال الکل کوکردی ۱۰ نخود

غرغره ملین — مطبوخ ریشه خطمی ۴۰ مثقال شربت عسل ۱ مثقال

غسول — عبارتند از ادویه مایعه که برای شست و شوی عضو مئوف بکار برند

غسل قلیائی — کربنات دو پطاس ۱ مثقال آب ۲۰۰

غسل محرك — الکل کافوری ۲۰ مثقال عرق تربانتین ۵ مثقال امونیاك مایع ۱ مثقال برای سقوط شعر ناشی از ضعف

غوش — رجوع به قان شود

باب الفاء هم در حرف فاء

فاشرا   رجوع به هزارچشان شود

فاشر   مانند جاه میباشد

فراسیون   محرک و ضد تشنج و برای صرفه نافع است
قدر شربت عصارهٔ الکلی آن ۵ تا ۱۰ نخود و مسحوق آن
۲۰ تا ۴۰ نخود است

فرفیون   مسهل شدید و محمّر و منفّط و عطر آور است

فسفات اسید دو سود   مانند فسفات دو سود

فسفات بی بزیک دو سود   مانند فسفات دو سود

فسفات دو مونیاک   در نقرس و حصاة معمول قدر شربتش
۲ تا ۴۰ مثقال است

فسفات دو بیسموت   مانند سو نیترات دو بیسموت

فسفات دو سود   مسهل قدر شربتش ۲ تا ۱۰ مثقال است

فسفات دو شو   در رماتیسم و ورم عظام فقرات
و غیره و سل معمول قدر شربتش ۱ تا ۳ مثقال است

فسفات دو فر   در کم خونی و اوجاع عصبانی نافع
قدر شربتش ۵ تا ۱۰ گندم است

فسفات دو کوئین   در سل بعضی استعمال کرده اند

فسفر

فسفر   در آب غیر محلول و در الکل و اثیر قلیل الانحلال ولی در روغن‌ها
و سولفور دو کربن بخوبی محلول است محرک و در حمیات ضعف
و فلج عضلانی و داء تشنج بمقدار ۱ میلی گرم تا خمس گندم معمول

فسفور دو زنک   مانند فسفر است

فلفل سیاه   مقوی معده و محمّر و محرک است قدر شربتش ۱ گندم
تا ۱۰ نخود است

فلفل فرنگی قرمز   محرک و قدر شربت عصارهٔ مائی آن
۴ تا ۱۲ گندم و مسحوق آن ۱ گندم تا ۱۰ نخود و صبغ الکلی
آن ۱۰ تا ۳۰ قطره است

فلوس   مغز فلوس بمقدار ۳ تا ۱۲ مثقال مسهل است

فنات دو سود   ضد عفونت و ضد نزف الدم ا
ست هم و محلول ۱ در ۱۰۰ آن مستعمل است

فناستین   در اوجاع عصبانی و اختناق
رحم معمول قدر شربتش ۱ گندم تا ۱۰ نخود است

فواکه صکری   عناب و انجیر و خرما و انگور از هر یک
مقدار مساوی ۱ مثقال را نصفا در ۲۰۰ مثقال آب بجوشانند طبخ

فوشرین   در البومینوری (بول بیاض البیض)
معمول قدر شربتش ۱ تا ۸ گندم

فوفل قابض است
فوکوس وهو بکولوفس مطبوخش ۱۰ در ۱۰۰۰
و عصاره‌اش ۱ تا ۵ کندم در سمن مفرط مستعمل است
فولی کوکالی دخنای مجرب نافع قدر شربتش
۲ تا ۱۰ کندم است
فی لوفالکس مقی و مسهل و اندکی مخدر است
مطبوخش ۱۰ در ۱۰۰۰ و محوقش از ۱ کندم تا ۱۰ نخود
مقی و از ۱ تا ۸ کندم محلل است و صبغ اثمارش
۲۰ نخود است
فیلان لوس نی دوکی مباتی است که در سوء
زنك و استسقا معمول است جوشانده برکش ۱۰ در
۱۰۰۰ و محوقش ۲۰ نخود است

(باب بیست و یکم در حرف قاف)

قاقله دارویی است که بفارسی هیل نامند
محلل و نافع معده قدر شربتش ۴ تا ۱۰ نخود است
قان درختیست که پوستش قاطع تب و بعضی
از آن استخراج میشود که داخل جمیع مرهمها ... است

قثاء

قثاء الحمار که بفارسی خیار هندی نامند مسهل
شدید و قدر شربتش ۳ میلی گرم تا ۱ کندم است
قدومر که از نوع ... نیز نامند محلل ... مصرف
و بادی شکن و اسکربوت نافع جوشانده‌اش ۱۰ در ۱۰۰۰ است
قرنفل مقوی و ضد تشنج خفیف و قدر شربتش
۳ تا ۱۲ مثقال است
قسط بری و قسم است شیرین و تلخ ...
اشد آن مقوی باه و دافع کرم ... اند ولیکن معمول است
قصب الذریره رجوع به اکیر شود
قطران نباتی محلل و معرق و مدر قوی
و مقدارش ۵ تا ۱۲ کندم است مرهمش ۱۰ در ۳۰۰۰
و آبش ۵۰ در ۱۰۰۰ است
قطران ذغال سنك رجوع به کول‌تار شود
قطوره عبارت از ادویه مایع که در چشم بریزند
قطوره افیون کلاب ۵ ۲ مثقال عصاره افیون
۱۰ نخود محلول کرده در دهانه ... بکار برند

قطره کوکائین   اب مقطر ۴ مثقال کلرید دانه دو
کوکائین ۵ نخود   دو قطره از این محلول در چشم چکانند بحسب عاید
قطره اتروپین   اکندم اب مقطر ۴ مثقال بی ۱
اتساع حدقه دو چشم بریزند
قطره سولفات دوزنک   ۱ اکندم اب مقطر ۲
مثقال در قرحه قرنیه مستعملست
قطره سولفات دوفنلت   ۳ کندم
گلاب ۲۰ مثقال قابض است
قطونا   قسراش قابض وقاطع تب است
قلفونیا   مسحوق ان قاطع الدم است
قلقطار   قدر شربتی ۲ تا ۴ کندم و لحی معمول نیست
قلع ،   دافع کرم وقدر شربت براده ان ۱ تا ۴ مثقال است
قنب هندی   ضد تشنج ومخدر کننده موضعی
وقدر شربت عصاره اش ۱ تا ۱۰ اکندم وصبغ
۱۰ نخود تا ۲ مثقال
قنبیط   رجوع به کلم شود
قندول   عبارت از اندار السنبغا است

قنطور

قنطوریون صغیر   غنچه او مقوی ونافع معده
وقاطع تب است عصاره اش ۱۰ تا ۲۰ نخود ومسحوق قشر
۱۰ نخود تا ۲ مثقال وجوشانده اش ۱ در ۱۰۰۰ است
قهوه   بو داده ان مقوی ومحرک وبو نداده
اش دافع اسهال وقاطع تب جوشانده ومطبوخ
وشربتی تریاق مرفین است
قی   رجوع به تاریقون بلوط نمایند

باب بیست ویکم در حرف کاف

کات کبود   عبارت از سولفات دوکویور است
کات هندی   مقوی وقابض است مسحوق ۱۰ اکندم
تا ۴۰ نخود وصبغ ۴ مثقال وشربتی ۴ تا ۲۰ مثقال
واب دندگش ۲ در ۱۰۰ است
کاسنی   مقوی ونافع معده ومصلح اخلاط
است عصاره اش ۵ نخود تا ۱ مثقال وجوشانده
برگش ۱۰ در ۱۰۰۰ وجوشانده ریشه اش ۲
در ۱۰۰۰ است

کاسنی بری — مقوی معده ومحلل ومفتح ومدر است
قدر شربت عصاره مائی از ۵ عدد تا ۱۱ مثقال است
کاسیا (خشب المر) — مقوی معده بدون قبض
قاطع تب ودافع معده عصاره اش ۴ تا ۱۰ گندم
جوشانده ودفوع [illegible] در ۱۰۰۰ ومسحوقش ۵ نخود
تا ۱ مثقال وصبغ اش ۱ نخود تا ۲ مثقال است
کاسنین — ماده عامله کاسیا است ترشح [illegible]
وکبد وکلیتین وعمل الیاف مجرای هاضمه را مشتد
میسازد قدر شربتش نیم گندم تا ۴ گندم است
کاغذ [illegible] — دو محلول از ۱۰ گندم ارسینات
دوسود ۳ مثقال آب مقطر [illegible] ورق کاغذ
سفید [illegible] خشکانید
بد [illegible]
در ضیق النفس بکار برند
کافئین — ماده عامله قهوه است مدر [illegible]
اوجاع عصابی وضیق النفس معمول ومنظم عامه
اعمال قلب است قدر شربتش ۱ گندم تا ۵ نخود است
کافئ

کافشر — نباتیست که دهن از مستعملست
کافشر بری — نباتی است که بلسان ومحلل مفتح
وضد خوف الماء وملتئم عامه جراحات کهنه اند
کافور — دوا بغیر محلول در والکل واتیر و
اجسام دسمه وعرقها محلولست مسکن وضد تشنج و
ضد عفونت دافع کرم ومعرق ومحلل ومضعف
باه است مسحوقش ۱ گندم تا ۱ مثقال است آب
کافور ۲ در ۱۰۰ والکل از ۱۰۰ در ۹۰۰ و
عرق اش ۱۰۰ در ۹۰۰ ۳ واتیر اش ۱ در ۹
ودهن اش ۵۰ در ۵۰ ۴ وسرکه اش ۵ ۲
در ۱۰۰۰ ومرهمش ۳۰ در ۱۰ اموم و ۹۰ پیه
کاکنج — که از [illegible] تا مند مد و
وقاطع تب است قدر شربت عصاره از ۲۰ تا ۳۰
نخود ومسحوقش ۱ تا ۴ مثقال [illegible] ۳ تا ۶
مثقال (مدر) و ۱۲ تا ۲۰ مثقال (قاطع تب است)
کلا دانا — قائم مقام جلب قدر شربت عصاره
۶ تا ۸ گندم وصبغ الکلی اش ۲۰ تا ۳۰ نخود است

کامالا — که بفارسی قنبیل نامند دافع حب القرع و قدر
شربت مسحوق قنبیل تا ۲ مثقال و نیم و صبغتش (۱ جزء مسحوق
در ۵ جزء الکل ۶۰ درجه) ۲۰ تا ۴۰ نخود است

کارسالاکا — قاطع تب و مقوی و مدّر طمث است
قدر شربتش ۲۰ تا ۴۰ نخود است

کاواکاوا — قدر شربت عصاره اش ۵ تا ۱۰ نخود است
معرق و در حرقت بول معمول است

کاهو — ملین و مسکن و منوم است

کبابه — محرک و نافع معده و در حرقت بول و سوزنک
معمول است مقدار عصاره اش ۵ تا ۱۵ نخود و جوشانده
اش ۲۰ در ۱۰۰۰ و معجونش ۲ تا ۵ مثقال مسحوقش
۱ تا ۴ مثقال است

کبراشوا — در الکل و اتر محلول و در آب قلیل الانحلال
ماده عامله آن اسپیدوسپرمین و اسپیدوسپرمی
مانین است ضد عفونت و قاطع تب و قدر شربت
عصاره آن ۲ تا ۴ گندم و مسحوقش ۶ تا ۱۰ گندم
و صبغتش (۱ در ۵) ۵ تا ۱۵ نخود است

کپاهو — ضد نزله و ضد سوزنک است

قدر

قدر شربت بلسان آن ۱ تا ۴ مثقال است که در کپسول
ریخته یا حب میکنند

کتیرا — ملطف و برای ساختن بعضی لعابها بکار است

کوچوله — در فلج و وجع معده مزمن قدر شربت
عصاره الکلی آن نیم گندم تا ۳ گندم و مسحوقش خمس گندم
تا ۶ گندم و صبغتش ۶ گندم تا ۱۰ نخود است

کحل — کحل و قند — کحل و قند مسحوق از
هر یک ۵ نخود افیون ۱ نخود در ورم ملتحمه مزمن معمول

کدئین — منوم و مسکن و قدر شربتش خمس
گندم تا ۱ گندم است

کدو — ملطف و مبرد و تخم آن بمقدار زیاد (۱۲
مثقال) دافع حب القرع)

کرازت — قاطع استفراغ و بلغم و ضد تشنج
و قابض و محرک و برای درد دندان نافع قدر شربت
۵ نخود تا ۱۰ نخود است

کرکاهین   ملطف ومقوی وبرای سرفه نافع مطبوخش
۵ در ۱۰۰۰ است
کرالین   محلول ۲ در ۱۰۰ آن ضد عفونی است
کربنات دمونیاک   قدر شربتش خوراکی گندم تا ۱ گندم مانند نی
کربنات دوبیموت   مانند سونیترات دوبیموت است
کربنات دوپطاس   محلل وضد جرب ومحلل حصات است
قدر شربتش ۲ تا ۵ گندم در خارج محلول ۱ در ۱۰ آن مستعمل است
کربنات دوپلمب   مرهم ۱ در ۱۰۰ آن مجفف ومحلل است
کربنات دوسود   در جرب وخنازیر واستسقاء معمول
قدر شربتش ۵ تا ۲۰ نخود است
کربنات دوشو   که بفارسی مرمر نامند جاذب ودافع
اسهال وضد حموضت وقدر شربتش ۵ نخود تا ۲ مثقال
کربنات دوفر   حد یک غیر محلول وبسیار معمول است قدر شربتش
۱ تا ۵ نخود است
کربنات دوکلسیم   مانند کربنات دوشو است
کربنات دولیتین   قدر شربتش ۴ تا ۱۰ گندم
در نقرس نافع است
کربنات دومنگنز   قدر شربتش ۲ تا ۶ گندم مقوی
ومدر طمث است

دومیزی

کربنات دومیزی   قدر شربتش ۵ نخود تا ۲ مثقال
جاذب وضد حموضت است
کربنات دمونیاک   قدر شربتش ۱ گندم تا ۱۰ نخود محرک
ومعرق قوی است
کربتن کلرال   مسکن غالب دماغ ومنوم وقدر
شربتش ۱ گندم تا ۵ نخود است
کرچک هندی   مسهل بسیار شدید ودافع کرم و
معرق قوی است قدر شربتش ۱ تا ۲ قطره ودر کرم ۳ تا ۴ قطره
کرمسنر   ضماد مسحوق تخم آن محلل است
کرفس آبی   محرک ومدر وجوشانده اش ۱۵ در ۱۰۰۰
کرم دوتارتر   مسهل معتدل وقدر شربتش
۴ تا ۱۰ مثقال در ۲۰۰ مثقال آب جوش است
کرمیس   محرک ومعرق ومقوی ومخرج بلغم وقدر شربتش
۲ تا ۴ گندم است
کرهبا   ولیته آن مدر وقدر شربتش ۴ مثقال از مطبوخ
۳۰ در ۵۰۰ است

کره بیاره — رجوع به طباشیر شود

کریپ توپیپن — مانند مرفین است

کریکاپاپایا — مغذی و دافع کرم و قدر شربت عصاره
از آن قاشق اش خوره و مقدار پاپائین ۲ تا ۸ گندم است

کربن — قاطع تب و قدر شربتش از گندم تا ۱۰ نخود است

کسکارا آماراگا — قدر شربتش ۴۰ تا ۵۰ قطره در کودک مستعمل

کسکارا ساگرادا — مرخی و قدر شربتش ۱۰ تا ۲۰ قطره

کسکاریل — مقوی و محرک و قاطع تب استفراغ
است قدر شربت مسحوقش ۵ تا ۲۰ نخود و صبغش ۲
تا ۳۰ نخود و جوشانده اش ۱۰ در ۱۰۰۰ است

کسمس — برای سرفه نافعست

کسمس تولپ — رجوع به مومیرج شود

کفالیره — نباتی است معطر و نافع سرفه و جوشانده اش ۱۰ در ۱۰۰۰ است

کسفیبن — مشروبی است که در سوء هضم و نزله معده معمول

کلدین — عبارت از محلول پنبه باروت در محلول
الکل و اتر است ملصق و ضد ورم است

کلر

56

کلس — ضد عفونی و قدر شربتش ۲ مثقال و در خارج
محلول ۵۰ در ۱۰۰۰ اش معمولست

کلرات دوپطاس — در اسکربوت و کرهپ سیلان
براق زیبقی معمولست قدر شربتش از گندم تا ۲۰ و ۴۰
نخود و در خارج محلولاتش مستعملست

کلرات دوسود — مانند کلرات دوپطاس است

کلرال ئیدراته — مخدر و منوم و مجیر کننده و ضد
عفونی محلول از ۵ نخود تا ۱ مثقال و شربتش در
۲۰ و در خارج محلول ۲ در ۲۰۰ از برای شستشوی
وابن زدلک و اماله معمولست

کلروفرم — بیهوش کننده و ضد تشنج و مسکن و قدر
شربتش ۵ تا ۲۰ نخود است

کلرودینی — ضد عفونی و ضد قوحاس طا مستعمل

کلرور دو — ضد کوفتی و محرق و قدر شربتش ۱ تا ۱۵ میلی گرم

کلرهیدرات دپیلوکارپون — در عدم طمث و عسرت طمث
بمقدار ۵ تا ۱۰ میلی گرم است

کلرور دُ اُدُسُدیُم — ضدّ کوفتی و قدر شربتی خمس گندم تا نیم گندم است

کلرور دُ ژان — مسهل شدید و مصرع و خنازیر سودمند است قدر شربتی ۲ تا ۱۰ گندم است

کلرور دکسید دو ... — ۲۰ قطره از آن در ۲۰۰ مثقال آب ریخته مانند ضدّ عفونی بکار برند

کلرور دَنتیمون (روغن انتیمون) محرق شدیدی است

کلرور دو بیسمُت — قدر شربتی ۲ تا ۸ گندم در خنازیر نافع

کلرور دو پطاسیم — محلل و مسهل و قاطع تب و قدر شربتی ۵ تا ۲۰ نخود است (کلرور دو زنک) محرّقست خمیر کن کوان

کلرور دو زنک ۵ نخود آرد ۱۰ نخود

کلرور دو سدیم — عبارت از نمک است

کلرور دو سو — قدر شربتی ۵ تا ۲۰ نخود مسهل و در خنازیر مستعملست

کلرور دو فر — حدید و قدر شربتی ۲ تا ۸ گندم است

کلرور دو کلسیم — رجوع به کلرور دو شو شود

قدر

کلرور دو منیزیم — قدر شربتی ۲ تا ۸ مثقال مسهل و مدر صفرا است

کلرهیدرات دو تری متیل امین — در روماتیسم مفصلی حاد بمقدار ۱۰ گندم تا ۵ نخود مستعملست

کلرهیدرات دو کینین — مانند کنه کنه است

کلرهیدرات دو مرفین — مانند مرفین قدر شربتی خمس تا ۱ گندم

کلرهیدرات د مونیاک — محرک و مدر و معرق و محلل و قاطع تب قدر شربتی ۵ تا ۱۰ نخود است

کلرهیدرو فسفات دو شو — مقوی و مدر و ضد راشیتیسم تا صغیت قدر شربتی ۱۰ گندم تا ۱ مثقال است

کلشیسین — مادهٔ عامل خانق الکلب است قدر شربتی ۴ تا ۸ میلیگرم و در نقرس و خنازیر مستعمل است

کَلمَه — در نزله مزمن شعب قصبه و سل نافع است

کامل — رجوع به پیرتر کلرور دو مرکور شود

کنجد — روغنی از آن استخراج میکنند که [illegible] است

کندر — صمغی قرمز دیلبزهٔ بهی و تدهینی اش در روماتیسم نافع قدر شربت صمغش ۵ نخود است

گندش — گیاهی است محرک و سمی که قدری شربتش تا ۰ گندم
گندرایروا — مسحوق دلیشه آن بمقدار ۱۰ نخود محرکست
کندورانگو — قدری شربت مسحوق آن ۵ تا ۲۰ نخود و مطبوخش ۵۰ در ۱۰۰۰ و در سرطان مستعملست
گنا — قدر شربت مسحوقش ۵ تا ۱۰ نخود و عصارهٔ اش ۱ تا ۲ نخود و صبغش ۱ تا ۴ مثقال مقوی مسهلست
گنگر — مدتی کاسر الریاح دانسته اند
کنکی زرد — سقز کنطی است و مقی است
گنین — رجوع به بسیتکوئین شود
گوالنار — عبارتست از قطران ذغال سنگ و ضد عفونی و در خارج معمولست
گوتو — مادهٔ عامله کوتوئین است محرکست و قابع معده و قدر شربت مسحوقش ۲ تا ۴ گندم و صبغ کوتو ۴ تا ۱۰ قطره هر ساعت در اطفال ۵ ۲ تا ۳۰ قطره در اشخاص جوان
گورار — سم بسیار شدیدیست که جامد و سیاه رنگ و محلول در آب و چون به بدن رسد قوهٔ حرکت اعصاب را زایل نماید در صرع و داء الرقص مستعمل ولی خطرناکست

گوسو

گوسو — مادهٔ عامله آن کوسین است جوشاندهٔ مسحوق گلش ۳ تا ۴ مثقال در ۵۰ مثقال آب و سفوفش از ۱۰ گندم تا ۱۰ نخود در دفع حب القرع بغایت سودمند است ولی باید از خوردن نارنج احتراز نمود
گوکا — اجزاء مستعمله آن برگ و مادهٔ عامله کوکائین است مسکن و مغذی و نافع معده و قدر شربت مسحوق برگش ۲۰ تا ۳۰ نخود و صبغ الکلی اش ۱ تا ۳ مثقال شرابش ۳ تا ۶ مثقال جوشاندهٔ اش ۵ تا ۱۰ در ۱۰۰۰ است
گوکائین — بی حس کننده و زائل الوجع است مقدار آن برای ابدزرق زیر جلد نیم گندم تا ۲ گندم و در خارج محلول ۲ تا ۱۰ در ۱۰۰ آن مستعملست
گولا — مقوی و در اسهال مزمن معمول قدر شربت عصارهٔ الکلی اش ۱ تا ۲ مثقال و مسحوقش ۱ تا ۲۰ مثقال است
گولبو — رجوع بجوز الحمام شود
گولوسنتین — مادهٔ عامله حنظل است مسهل شدید و قدر شربتش ۲ تا ۴ میلیگرم است

کومیس مایع شرابی است که در آسیا با شیر مادیان
ترش شده میسازند در فرهنگ ادویه با مخلوطی از اجزاء شیر
الاغ و اجزاء شیر گاو ساخته و بعد با مایه خمیر تخمیر میکنند
و قدر شربتش دو استکان است که در بین غذا میدهند
کهرباء ضد تشنج و محرک و لحن معمول است
کیلاترا ساپوناریا مخرج بلغم و مدر خفیف و مطبوخش
۵ تا ۲۰ در ۱۰۰۰ است
کینو قابض و مقوی و قدر شربتش ۱ گندم تا ۴۰ نخود
کینوئیدین مانند کنه‌کنه
کی نین دافع نوبه و قاطع تب قدر شربتش ۱ تا ۱۰ گندم
کی نین عصارهٔ الکلی است که بواسطهٔ اهلتان
پوست کنه‌کنه استخراج میشود قدر شربتش ۷
نخود قاطع تب و مقوی است

باب بیست و سیم در حرف کاف

کاترانا مقوی و در اسهال و اوجاع عصبی
نافع است عصارهٔ الکلی‌اش ۱ گندم تا ۵ نخود
و مسحوقش ۲ تا ۱۰ نخود است

کادربانا

59

کاوزبان معروف و مدر است جوشانده‌اش
۵ تا ۱۰ در ۱۰۰۰ و عصاره‌اش ۵ تا ۲۰ نخود و شربتش
۲ تا ۱۰ مثقال است
کاکوهو قابض و قدر شربت مطبوخش را در
۱۰۰۰ (در اسهال و صغش) ۱ در ۱۰ الکل
۲۰ تا ۴۰ نخود است
کراتیل مسهل شدید و برای نقرس نافع است
قدر شربت مسحوقش ۱ گندم تا ۱۰ نخود است
کرانکبین مانند کرخونساری
کرخونساری مانند کره غلفی ملین برای سرفه نافع
کستنی محرک و کاسر الریاح و نافع معده جوشا
نده‌اش ۱۰ در ۱۰۰۰ است
کل آفتاب گردان معروف شیمیائی است
کل یخ نباتی محرک و مطبوخش ۲ در ۱۰۰۰ است
کل سرخ قابض و جوشانده‌اش ۲۰ در ۱۰۰۰ است
کل قند برگ کل سرخ مسحوق ۱۰ مثقال گلاب ۲۰
قند ۶۰ مثقال مقوی قابض برای ساختن حبوبات
معمول

کل قند عسلی   گلسرخ ۲ مثقال آب جوش ۱۲ م
عسل ۱۲ مثقال در قلاع نافعست
گل لاله   در حمیات ناشبه معمول و قدر شربت عصاره
الکحلی اش ۵ نخود و مسحوق ۲۰ تا ۳۰ نخود است
گلنار فارسی   قابض است
گل سبزی   در ذوسنطاریا و بول قندی نافع
در خارج برای مرهم و غیره بسیار مستعملست و قدر شربت
۲ تا ۱۲ مثقالست
گنه گنه   رجوع به سولفات دو کینین شود
گوتاپرشا   محلولش در بنزین با زلین نافعست
گوگرد   بمقدار زیاد مسهل و بمقدار کم محرک و معرق
است قدر شربت ۱ مثقال و نیم تا ۳ مثقال (مسهل
و ۱۰ تا ۲۰ نخود (معرق) است مرهم ۱ در ۱۰ ا ن
کشنده حیوانات طفیلی ذره بینی است
گیلاس   مدر و جوشانده اش ۱۰ در ۱۰۰۰ است
(باب بیست و چهارم در حرف لام است)

[illegible]

لادن   صمغ درختی است و محرک است
لاکتات دوفر   قدر شربت ۲ تا ۱۰ نخود در ضعف معده نافعست
لاکتات دوسود   مانند لاکتات دومنیزی است
لاکتات دوستو   قدر شربت ۱ گندم تا ۱۰ نخود در سوء هضم
لاکتات دوزنک   قدر شربت ۲ گندم تا ۵ نخود در کلره نافع
لاکتات دوکینین   مانند کنه کنه است
لاکتات دومنیزی   مسهل قدر شربت ۶ تا ۱۲ مثقال
لاکتوفسفات دوشو   مقوی در دواسی تسیم نافع
شربت ۱۰ گندم تا ۱ مثقالست
لاک   سقزی است که برای ساختن مرهم و شمع و غیره
لاک نوع   چوبی است که مقدرها از آنها بعات
متفرع شده ۴ تا ۶ ابابج جم اولش میشود چون جدید
هم نکرده و متعفن فاسد نکشته برای اتساع هرگونه معابر
با مجاری طبیعی یا مصنوعی بکار میرود
لانولین   مشتمل ذرات شحمات پشم گوسفند و مانند وازلین است
لبلاب   غیر معمول است

لبلاب الفقاع رجوع به راوند شود

لبلاب الارض برای جراحات وسر فرو نافع است قدر شربت
جوشانده اش (۱۰ در ۱۰۰۰ است) ۶ تا ۱۲ مثقال شربت جوهری

لبلاب الفیل (تنباکو هندی) در وضیق النفس وعسر النفس معمول
قدر شربت صمغ آن ۵ تا ۲۰ نخود است

لیتامن زن قدر شربت ۳ تا ۶ گندم مرخی ومقوی

لحیة التیس معرق ومقوی ومدر وجوشانده اش
۱۰ تا ۳۰ در ۱۰۰۰ است

لسان الحمل عبارت از بارهنگ است

لسان العصافیر زبان گنجشک

لسان الکلب مطبوخ آن مسکن

لسان الغزال قابض خفیف وجوشانده اش ۱ در ۱۰۰۰ است

لفاح رجوع به بلادن شود

لوبیاء مغذی مسکن قدر شربت ۱۰ تا ۲۰ نخود است

لودانم (روسی) افیون ۴۰ عسل ۱۲۰ آب کرم ۴۰۰
الکل ۶ درجه ۴۰ ماء فقاع ۸ مثقال بیست نخود آن دارای
۵ نخود افیون یا ۱۰ گندم عصارهٔ آنست قدر شربت ۱ تا ۱۰ قطره

لودانم (سیدنهم) افیون ۴۰ زعفران ۲۰ دارچینی
۲ میخک ۳ شراب ۳۲۰ مثقال قوتش نصف لودانم
روسی باشد قدر شربت ۱ تا ۲۰ قطره است

لوز هندی مقوی است

لوف الحیة محرک ومقوی ومعرق وقاطع تب است
جوشانده اش ۲۰ در ۱۰۰۰ ومسحوقش ۱۰ تا ۴۰ نخود

لیریودندرن مقوی محرک معرق قدر شربت
مسحوق قشر آن ۱۰ تا ۴۰ نخود وصمغ الکلی اش ۲۰ نخود است

لیزیمازیس نباتی است که ریشه آن قاطع
تب ومطبوخش ۲۰ در ۵۰۰ است

لینکودل مدر وضد روماتیسم ومخفف است
مطبوخش ۵ در ۱۰۰۰ ودر عرق معمول است

لیموناد عبارت از مایع ترش مزه ئی که مبرد و
مسهل وقابض است

لیموناد انگور فرنگی شربت انگور فرنگی ۲۰ مثقال
آب ۱۸۰ مثقال

لیموناد شوره اسید نیتریك ۱۰ نخود اب ۱۸۰ مثقال
شربت قند ۲۰ مثقال
لیموناد طرطری شربت اسید طرطریك ۲۰ مثقال
اب ۱۸۰ مثقال
لیموناد فسفری اسید فسفریك ۱۰ نخود اب ۱۸۰ مثقال
شربت قند ۲۰ مثقال
لیموناد لیمونی شربت جوهر لیمو ۲۰ اب ۱۸۰ مثقال
لیموناد کاندار شربت لیمو اسیر اب کافور ابطری
لیموناد کوگردی اسید سولفوریك ۱۰ نخود آب
۱۸۰ شربت قند ۲۰ مثقال
لیموناد گیلاس شربت گیلاس ۲۰ اب ۱۸۰ مثقال
لیموناد منعانی ۲ جزء جوهر لیمو را در ۲۰۰
مثقال اب بریزند
لیموناد مسهل جوهر لیمو ۴ شب دو کربنات منیزی ۶
۳ اب ۴۰ شربت قند ۲۰ الکلا تور پوست لیمو ۹ نخود
با مقادیر مذکوره لیموناد مسهلی ساخته میشود

که در هر بطری ۱۰ اسمال سیترات دو منیزی داود :
لیموناد نارنج شربت جوهر لیمو ۲۰ مثقال اب
۱۸۰ مثقال
لیمو مبرد و قابض وضد عفونی مفید است شربت الکلا
تور پوست ان ۱۰ نخود تا ۳ مثقال عصاره اش
۱۲ تا ۲۴ مثقال است

باب بیست و نهم در حرف میم

ماء الشعیر رجوع به جو شود
ماتیه محرك و برای هضم غذا نافع و مفید ادویه
مقوی و جوشانده اش ۳۰ تا ۴۰ در ۱۰۰۰ است
ماتیکو قابض و سد ناینده خون و برای
سوزنك نافعست مفید است شربت دهن اصلی اش ۵ گندم
تا ۵ نخود و جوشانده اش ۱۰ در ۱۰۰۰ است
مادچوبه مدر و مفتح و جوشانده اش ۲۰
در ۱۰۰۰ و شربتش ۲ تا ۱۰ مثقال
ماندلیون مسهل و معرق و محرك است فقط شربت
معروف ان ۱ تا ۵ گندم و جوشانده اش ۱ در ۱۰۰ است

مابض

مازو مسحوقش ۱۰ گندم تا ۱۰ نخود و جوشانده اش ۲۰ در تا
مالت عبارت از جو نیش زده مدقوق است ۱۰ تا ۲۰
نخود ان در سوء هضم نافعست
مامیثا مطبوخ ۲۰ در ۱۰۰۰ از ریشه اش دوای امراض جلدیه و بحر نافع
مامیران مسهل و خلط ریشه او دواست قدر شربت
عصارهٔ ان ۵ گندم تا ۵ نخود مسحوق ریشه اش ۱۰ تا ۱۵ نخود است
ماناکا مسحوق ریشه ان بمقدار ۳ نخود در مرضها ملین
مان تل دوای موضعی وجع عصبانی و صداع است
مان نیت مادهٔ عامل شیر خشت مسهل و قدر شربتش
۲ تا ۴ مثقالست
مایع وان سویتن بیکلرور دو مرکور ۵ نخود الکل
۸۰ درجه ۲۰ مثقال اب مقطر ۱۸۰ مثقال قدر شربتش
۱ تا ۴ قاشق اش خوری در کودک نافع است
مایع هفمن رجوع به اتر سولفوریک الکلی شود
متانرات دو منیزی مانند سیترات
میل رجوع به بدوره و میل شود

میلال

63

میلال منوم قوی و بجز غاثیه و قدر شربتش
۱۰ گندم تا ۵ نخود است
محلب جزء عطریاتست
محلول بیرانس رجوع به اسید ارسنیو شود
محلول فولر رجوع به اسید ارسنیو نمایند
محموده عبارت از سقمونیاست
مرجان مسحوق ان برای شستن و شوی دندان بکار است
مرزنجوش نباتی است که از ان عرق و ضماد ترله
و عطر او در طبخ معمول
مرزه سعتر است
مرداسنگ برای ساختن مشمع بکار است
مرفین منوم قوی و مسکن قدر شربتش خمس گندم
تا ۱ گندم
مرق مدر و جوشانده اش ۲۰ در ۱۰۰۰ است
مرقش عبارت از زاج سبز است
مرهم ماهی دافع کرم و حبوبات اطفال زود بنی و وجع
صرع نافعست قدر شربتش ۱ تا ۳ میلی گرام است

مرهم گورپال (حشیشة العطارد) ملین و مسهل است
و مطبوخش ۲۰ در ۱۰۰۰ است
مرهم مکی محرک و مقوی و مدر طمث و قدر شربت
مسحوق اش ۱۰ گندم تا ۲۰ نخود و صمغ اش ۱ تا
۴۰ نخود است
مرهم مر رجوع به کتابهای دوسازی شود
مرهم مقوی و محرک است
مرهم خاکستری زیبق ۲۰ پیه ۶۰ مثقال
مرهم قطران پیه ۶ قطران ۲ مثقال
مرهم کافوری کافور ۶ موم سفید ۲ پیه ۱۸ مثقال
مرهم کلرم ۴ پیه ۱۰ موم ۲ مثقال
مرهم لیموئی پیه روغن زیتون از هر یک
۸۰ مثقال زیبق فلزی ۸ مثقال اسید نیتریک ۱
مرهم مادن روغن زیتون ۲۰۰ مثقال پیه
وکره و موم زرد و مرداسنگ مسحوق از هر یک
۱۰ مثقال قیره ۲ مثقال مواد دسته را در ظرفی
مسینی ریخته بر روی آتش ملایم مرداسنگ
را

را فزوده تا اثر رنگ شود بعد قیر را بریزند
مرهم ناپلی تن یا مرهم زیبق زیبق فلزی ۱۰۰ مثقال
پیه ۹۰ مثقال موم سفید ۸ مثقال
مشک ضد تشنج قوی و قدر شربتش ۱ گندم تا
۲۰ نخود است
مشک طرامشیع مقوی و محرک و قاطع تب و مدر طمث
و ضد تشنج و رد احتناق رحم و اسکربوت نافع ۱
قدر شربتش ۲۰ تا ۴۰ نخود است
مشمع دیاخیلون صمغی مشمع ساده ۳۰۰
مثقال موم زرد ۵۰ مثقال روغن زیتون
۱۰ مثقال نفت سفید ۲۰ مثقال ترابانتین
۳۰ مثقال اشق ۶ مثقال لاحی ۳۰ مثقال
بارزد و سکبینج از هر یک ۶ مثقال ترکیب نموده
حلوا کنند
مشمع ساده مرداسنگ و پیه و روغن زیتون
از هر یک ۴۰۰ آب ۸۰۰ مثقال

شمع سفیداب ۱۰ مثقال روغن زیتون و آب از
هریک ۲۰۰ مثقال
شمع صابون شمع سادهٔ ۲۰۰ موم سفید ۲۰
صابون طبی ۲۵ مثقال
شمع منفط لاجی ۲۰ روغن زیتون ۸ بارذلیکم
۶۰ موم زرد ۱۰۸ زراوند سحوق ۳۸ مثقال برهم حل کرده کشند:
مصطکی مقوی قابض و مهیج باه و در اسهال
اطفال و سلسل البول معمول قدر شربتش ۱۰ تا ۶۰ نخود
معجون سی دواسهال معمول قدر شربتش ۵ نخود تا
۲ مثقال
مغنیسا عبارت از براکسید دومنگنز است
مفل اوذق برای ساختن شمع دیاخیلون بکار است
منیزی مکلس ضد حموضت و ضد حصات و مسهل است
قدر شربتش ۵ تا ۱۰ نخود (ضد حموضت) و ۱۰
نخود تا ۲ مثقال (مسهل) و ۵ تا ۶ مثقال
(تریاق سم الفار)

مورد

مورد رجوع به آس شود
موسا دافع کرم و قدر شربت سحوقش ۵ نخود تا ۲
مثقال و مطبوخش ۱ تا ۴ مثقال است
موم روغن جالینوس روغن بادام ۸۰ موم سفید
۲۰ گلاب ۶۰ مثقال
موم روغن لودانمی لودانم (سپیدنمر) ۳ مثقال
موم روغن جالینوسی ۱۸ مثقال
مومیائی در شکستگی استخوان نافع دانسته‌اند
و دهنی از آن استخراج میکنند که ضد تشنج است
مونتیا نباتی است قابض نافع معده که در اسهال
و نفث الدم و نزف الدم رحمی و قرحات جلدی و بواسیر و شقاق
معده استعمال شده است قدر شربت عصارهٔ اش ۱۰ گندم تا ۲۰ نخود
موبنج کشندهٔ حیوانات طفیلیهٔ ذره‌بینی است
میخک محرک و مقوی و نافع معده و قلب است قدر شربت
عرق آن ۶ تا ۱۲ مثقال و دهن فرارش ۱ تا ۱۲ قطره و
جوشاندهٔ اش ۱۰ در ۱۰۰۰ و سحوقش ۱۰ گندم تا ۱۰
برای درد دندان نافع است

مهرگیاه — بیروح الصنم است

میعه سائله — ضد نقرس و ضد سوزنك و محرك و مفتح است

باب پانزدهم در حرف نون

ناپلین — قدر شربتش تا نیم گندم و مانند اکونیتین است

نارسئین — مخدر و درد عصبانی نافع قدر شربتش نیم تا ۲ گندم است

نارکتین — شبیه قلیائی افیون است که املاح آن عقد و حمی کنند تا نیم گندم منوم ولی چندان معمول نیست

نارنج — ضد تب و مقوی است

نافتل — ضد عفونی قدر شربتش ۱۰ گندم تا ۱ نخود است

نافتالین — ضد عفونی مخرج بلغم و ددری و بادزهر نافع قدر شربتش ۱۰ گندم تا ۱ نخود

نانخواه — مقوی و کاسر الریاح و قدر شربت دهن آن ۱ تا ۱۰ قطره

زیروف (شولة الصباغین) مسهل و مدر استسقاء قدر شربت تخم آن ۲۰ تا ۳۰ دانه و شربت آش ۸ تا ۱۰ مثقال

نرگس — پیاز آن مسهل و مقی و کاش ضد تب ولی غیر معمول است

نشاسته — مقوی و مغذی و ملین است

نعناع فلفلی — محرك و نافع معده و ضد تشنج قدر شربت الکلائی آن ۱۰ تا ۲۰ مثقال و عرقش ۲ تا ۱۰ قطره و جوشانده اش ۱۰ در ۱۰۰۰ است

نفت — ۵ تا ۲۰ قطره آن ضد تشنج و (سیاه سرفه) و دافع کرم و مالیدنش در تحلل نافع است

نقره — رجوع به ازتات دارژان شود

نمك طعام — محلل و ضد خنازیری و مسهل و مقی و دافع کرم و قاطع تب است اماله ۲۰ در ۱۰۰۰ آن دافع کرم و ۲ تا ۶ مثقالش قاطع تب و ۴ تا ۱۲ مثقالش مسهل و یکمثقال و نیم تا ۳ مثقالش مقی است

نمك فرنگی — رجوع به سولفات دومنیزی شود

نمك فرنگی مصنوعی — رجوع به سولفات دوسود شود

نوشادر — رجوع به امونیاك شود

نی اسکوبین — مانند نارسین است

نیترت دوسدیم — قدر شربتش ۲ تا ۶ گندم در ضیق النفس مستعمل است

نیتونیت دمیل   استنشاق ۴ تا ۱۰ قطره از دو
غشی و صداع معمولست
نیتی کلسیرین ۲ تا ۳ قطره از محلول ا در ۱۰۰ از ضد
تشنج و ضد اختناق و ضد وجع عصبانی است
نی شکری گویا قاطع تبی است جوشانده اش ۲۰
در ۱۰۰۰ است
نیکوتین در کزاز و فلج مثانه قدر شربتش ۱ تا ۳ قطره
نیل ماده ملونی بمقدار ۱۰ نخود تا ۴ مثقال در صرع نافع
نیلوفر گل و برگش آن مضعف باه و مسکن انه
وجوشانده اش ۱۰ در ۱۰۰۰ و شربتش ۱۰ تا ۲۰ مثقال

باب بیست هفتم در حرف واو

وازلین محصول نفطی بی بو که ست چون فاسد
نشده و جلد را تحریک نمی کند بر پیه و سایر دهان
در ساختن مرهم و غیره ترجیح دارد
والریانات دو تریف ضد تشنج قدر شربتش ۱
تا ۵ میلیگرام
والریانات دو زنک ضد تشنج و درد وجع عصبانی نافع

نافع قدر شربتش ۲ تا ۸ گندم است
والریانات دو کنین قدر شربتش ۲ تا ۱۰ گندم و خا
صیت تراپوتیکی آن مانند سنبل الطیب و آهن است
والریانات دو سیم بمقدار دو گندم او درا
ستفراغات حمل مستعمل است
والریانات دو کافئین در میناسریه معمول
۸ نخود او با ۴ مثقال عرق و ۵ مثقال شربت قهوه
با قاشق اش صبح و عصر بر حسب سن مریض بدهند
والریانات دو کنین قاطع تب و ضد
تشنج و درد وجع عصبانی معمول قدر شربتش ۴ گندم تا
۵ نخود است
والریانات دمونیاک ضد تشنج و درد وجع
عصبانی نافع قدر شربتش ۱ تا ۱۰ گندم است
وانیل محرک و مقوی باه مسحوقش ۱۰ تا ۴۰ نخود
شربتش ۱۰ نخود تا ۸ مثقال و صبغش ۱۰ نخود
تا ۲ مثقالست

وانیلین ماده عامل و اصلی است معطر است و قدر شربتش
۱ تا ۹ گندم است

قراتوین در نقرس و رماتیسم نافع قدر
شربتش خمس گندم تا نیم گندم است

ونیتی مقوی و محرک است

ونیتکران رجوع به بالمبر شود

وعه برنم پوچن فلیم قابض و مدر قدر شربت
سیالش ۵ نخود تا ۲ مثقال است

باب بیست و ششم در حرف ها

هاذین دالک روغن تخم ان در رماتیسم و کوفتگی
نافع است

هاسلتنا عصیر شیرین نبات مسهل شدید
و دافع کرم

هامامیلیس ضد بواسیر و قاطع الدم است
قدر شربت سیال ان ۶ مثقال و عصاره
خشکش ۱ تا ۳ گندم صبغش ۱۰ تا ۳۰ قطره

هزارچشان مسهل و محرک و قدر شربت مسحوق ان
۵ تا ۱۰ نخود و لعابی معمول است

هلنین دهن فراروانی است دوای مخصوص
سیکهب توبرکولن و قدر شربتش نیم گندم تا ۲ گندم

هلیون عبارت از مارچوبه است

هلیون بری مدر خفیف و مطبوخش ۲۰ در ۱۰۰۰

هلیله بر سه قسم است زرد و سیاه و کابلی
هر سه قسم مسهلند

هموگلوبین قدر شربتش ۵ نخود تا ۲ مثقال

همیدسموس مقوی و مدر و معرق و جوشانده اش ۵ تا ۱۰ در ۱۰۰ است

هوامانسیا نبات بسیار معطری است
جوشانده ۲۵ در ۱۰۰۰ ان معرق و مدر
بول و قاطع تب است و در فرانسه در
نزله و ورم شعب و نفث الدم خفیف مستعمل است

هو انلیث نان — در امراض جلدیه معمول قدر شربتش ۱ تا ۵ گندم است

هوفار بقوین — محلل و دافع کرم و ملتئم نماینده جراحات است جوشانده‌اش ۲۰ در ۱۰۰۰ است

هوماتی پین — حدقه را منبسط کرده و مقدار رش ۱ گندم در ۲ مثقال آبست

هیپ نث — بجز غاینده مخدر و منوم قدر شربتش ۱۰ گندم است

هیپوسولفیت دوسود — ضد عفونی و در امراض جلدیه مستعمل قدر شربتش ۵ نخود تا ۱ مثقال

هیپوفسفیت دوسود — در سل نافع قدر شربتش ۵ تا ۱۵ نخود است

هیپوفسفیت دوشو — مقوی و در راشیتیسم معمول قدر شربتش ۲ تا ۱۰ گندم است

هیپوکلریت دوشو — ضد عفونی است

هیو

هیپوکلریت دوسود — ضد عفونی و قدر شربتش ۵ تا ۱۰ نخود است

هیدراستین — مدر و قدر شربتش ۲ تا ۴ گندم

هیدرات دولیتین — در حصاة بولی مفید ۱ تا ۳ گندم

هیدرات دومنیزی — مانند منیزی مکلس است

هیدرانژا — در حصاة و امراض مجاری بول نافع قدر شربت عصارهٔ سیالش ۱ نخود و شربتش ۴ مثقال محوی قشرش ۱۰ نخود و مطبوخش ۳ مثقال در مقدار کافی آبست

هیدروکوتیل — در امراض جلدیه معمول و قدر شربتش ۱۰ گندم تا ۵ نخود است

هبل — رجوع به قاقله شود

هیوسیامین — مشبه قلیائی بزرالبنج قدر شربتش ۲ تا ۱۰ میلیگرم

باب نوزدهم در حرف یاء

یاس — عصارهٔ ازان ترتیب میدهند که قاطع تب است

یاسمن زرد — معرق و مدر عصاره‌اش ۱۰ تا ۲۰ نخود جوشانده ۲۰ در ۱۰۰۰ شربت ۴ تا ۲۰ مثقالست

یبروح الصنم   نباتی است که معروف ان بحری کند

ید   محلل و مصرف و ضد خنازیر است قدر

شربتش خمس گندم تا ۱ گندم

یدات دو بطاس   مانند کلرات دو بطاس

یدات دو سود   مانند کلرات دو سود است

ید فرم   ضد عفونی و دکوفت و خنازیر

نافع قدر شربتش ۲ تا ۴ گندم و مسحوقش بجای [illegible] باشد

بجراحات و قروحات مستعملست

ید ل   ضد عفونی و قدر شربتش ۲ تا ۳ گندم

مرهم ۱ در ۱۰ وازلین ان در دملها بهتر نافع است

یدور دو فرمیل   در ضیق النفس معمول و مقدارش

۱۰ تا ۵۰ قطره است که باید استنشاق نمود

یدور دو بطاسیم   محلل و در ضیق النفس

و کوفت معمول قدر شربتش ۱۰ گندم تا ۲ مثقال است

یدور دو پلمب   ضد خنازیر و محلل و قدر

شربتش ۲ تا ۱۰ گندم است

یدور دو دوان   در کلرامونیال محلول است در رجع

معده و کوفت استعمال شده قدر شربتش خمس گندم است

یدور دو سنبلک   در جرب اکله و نوبه کوفت معمول قدر

شربتش ۹ تا ۱۵ میلی گرم و مرهمش ۱ گندم در ۲۰ نخود پیه آب ست

یدور دو بریم   ضد خنازیر و قدر شربتش ۲ گندم

یدور دو زنک   بواسطه خواص سمی و مقی اش در

خارج معمولست مقدارش ۵ تا ۲۰ نخود که مرهم میشود

یدور دو سدیم   مانند یدور دو بطاس در خنازیر صرف شود

یدور دو سوفر   در جرب خنازیر و مشیمه معمول شربتش ۱ نخود

یدور دو فر   مقوی و ضد خنازیر و محلل است

قدر شربتش ۲ گندم تا ۵ نخود

یدور دو فر دلینین   ضد خنازیر و کلرفی

و قاطع تب قدر شربتش ۲ تا ۱۰ گندم

یدور دو کدمیوم   مقی و محلل قدر شربتش ۳ تا ۶ گندم

یدور دو کلسیم   ضد خنازیر و سل و قدر شربتش

۱۰ گندم تا ۵ نخود مرهمش ۱ نخود در ۴ مثقال پیه آب ست

BLANK PAGE

بذور درد ولیتی   مانند بذر بطاس و قدر شربتی
۵ تا ۱۰ نخود
بذور درد منکی   مانند بذور درد و فراست
بذور درد مبدن   ضد خنازیری شمری از آن محلول
وقسم دیگر محلولست   قدر شربت محلول آن ۱۰ گندم تا ۱۰
نخود و محلول لشح نخود تا ۱ مثقال
بذ قرد مو نیمی   در خنازیر و کوفت و افات جلدی
مستعملست قدر شربتی ۲ گندم تا ۱۰ نخود
بذ بدا در ثیابت دو بذور درد بطاسیمی ـ قدر
شربتی ۱ تا ۳ گندم   در کوفت بغایت نافع است   عام

کاکنبی   نباتی است که در دامهای کامبرج بذ معروف طب
در امراض ملبی نافع است

قد تم الکتاب علی ید اقل خادم الحکماء والجراحین
حسین علی ابن میرزا کریم گا دماسه من
بلوکات الاصفهان عفی عنهما و حوسب ۱۲
بیبوا فی رابع العشر شهر جمادی اولی من سنه ۱۳۲۰
عشرین و ثلثمائة بعد الف من الهجرة الطاهرة
التماس دعا از عمال دارم

[illegible] خان ولد [illegible]

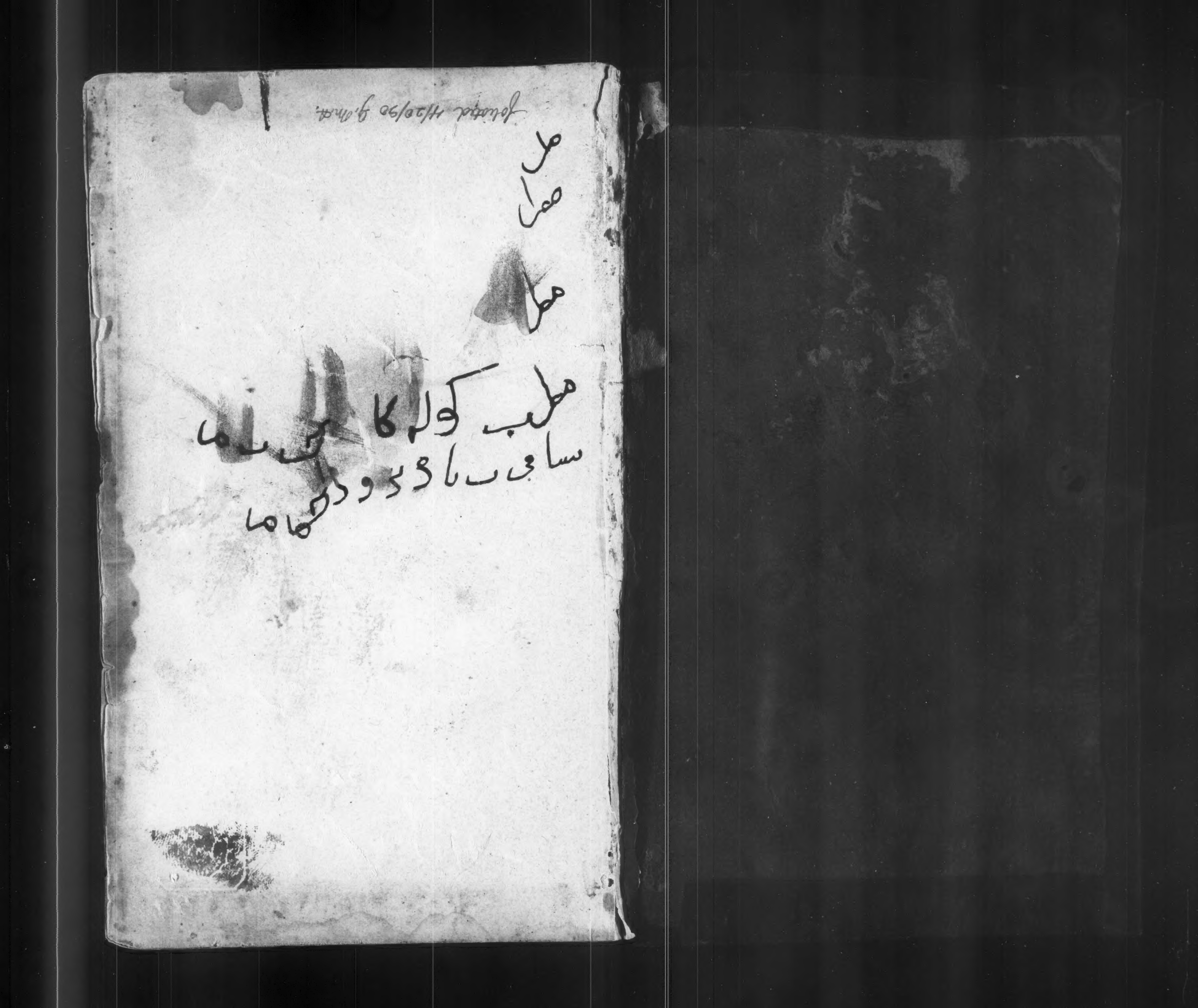
[illegible] ۱۹ ذالحجه [illegible]

۱۳۳۵

mirza mahamede ali

khane

[illegible]

foliated 4/20/90 G.McA.

UCLA

END OF REEL
PLEASE REWIND

 UCLA Reprographic Service

